సాధ్య

శ్రీరామాయ నమః ॥ సంబద్ధసాధ్యధర్మత్వం పక్షత్వమితి తిమూలసమ్యంశయాశ్రితా పక్షతా పక్షనిశేష్యకసంశయో నానుమానప్రయోజకత్వేన
పక్షతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవిశేష్యతానిరూపితసాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నసాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలినిశ్చయ సంబంధా
॥౧॥ ప్రతిబధ్యసంశయః పక్షతేతి చేత్ ఇతి ప్రాచాం వ్యాఖ్యాతం తత్సాధ్యపక్షతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవిశేష్యతానిరూపితా
సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నసాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలినిశ్చయత్వావ్యాపకప్రతిబంధక
తానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నబాధనిశ్చయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదికైవయా తస్యా నిశ్చయవిషయతాఘటిత
ధర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతాశ్రయ ఇత్యర్థపర్యవసితార్థః ఏతత్తు బాధ్యః ప్రతీతః ॥ ప్రతివిశేష
ణాం వ్యావృత్తిస్తత్రైవాభిహితా ॥ అత్రేదం శంక్యతే ॥ తథా హి పర్వతో వహ్నిమానితి సంశయస్య వహ్నివ్యాప్యధూమవానిత్యాద్యాకారకపర్వతో
వహ్నిమాన్ నవేత్యాకారవహ్నివ్యాప్యవాన్ వహ్నిమాన్ సాధ్యవ్యాప్యవానిత్యాదిసంశయస్య పక్షతాప్యానుపపత్తిః వహ్నిమాన్ న
వేత్యాద్యాకారకబాధనిశ్చయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకవిషయతావహ్నిమాన్ సాధ్యాభావవత్త్వావచ్ఛిన్నవిషయతాఘటిత

...వచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతాయాం హ్రదో వహ్నిమాన్ వహ్న్యభావవత్త్వనిశ్చయసాధ్యతావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్న
ప్రకారతాకాంశే విశేష్యకనిశ్చయత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకం హ్రదో వహ్నిమాన్
ఇత్యాదిబుద్ధిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాకాంశే జ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నత్వాభావాత్ నవ తాదృశప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతావచ్ఛి
న్నత్వేనాపి తాదృశప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతాశ్రయం పర్యాప్త్యావచ్ఛేదకతా సత్త్వం వివక్షితం॥ పక్షసంశయత్వాంశే హ్రదో వహ్ని
మాన్ వహ్న్యభావవత్త్వనిశ్చయః ప్రతిబధ్యతాయాం అపి హ్రదస్య వహ్న్యభావవత్త్వనిశ్చయోయ ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదక
హేతుకవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాకాంశే జ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నత్వాత్ నతాదృశసంశయాంశం ప్రమాప్రసంగ ఇతి వాచ్యం॥ తథాచ
తిరస్కృతీయ వహ్నిమాన్ వహ్నిమాన్ వహ్న్యభావవాన్వా పక్షః ఇతి సంశయస్యాపి తత్ర పక్షతాయా ఉపపత్తిః॥ స్వనిష్ఠవహ్న్య
భావత్వావచ్ఛిన్నవిషయతాఘటితదర్శావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతాయాం హ్రదస్య వహ్ని
మాన్ వహ్నిమాన్ వహ్నిమత్త్వనిశ్చయో యః ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకహేతుకవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారకజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్న
త్వాత్ నవ తాదృశప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకహేతుకప్రకారతావచ్ఛిన్నత్వమేవ తాదృశప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్న

త్వరూపం వక్తవ్యం॥ ఉక్తసంశయనిష్ఠవహ్నిసామానాధికరణ్యావచ్ఛిన్నీయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్నప్రకారతా
త్వేన పక్షే సంశయవత్త్వవ్యాప్యాభావరూపసాధ్యవత్త్వానిశ్చయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకవిషయతావచ్ఛిన్నప్రకారతావచ్ఛి
న్నప్రకారతాయా అవచ్ఛిన్నత్వాదసాధ్యసంగ్రహ ఇతి వాచ్యం। తథా సత్యపి వహ్న్యనపేక్ష్యవహ్నిమత్త్వరూపతాత్పర్యేనః పర్వతో
॥౧౯॥ వహ్నిమానిత్యాకారపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యకవృత్తిమానపి వహ్నిసామానాధికరణ్యవహ్నిమానయమితి సంశయస్య
పక్షతాత్వాపత్తేః॥ వహ్నిసామానాధికరణ్యాభావరూపబాధనిశ్చయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకవిషయతావచ్ఛిన్నపక్షవహ్నిత్వావచ్ఛిన్న
ప్రకారతాశాలితత్సంయోగావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతాయాం అపి నిరుక్తవిశిష్టపక్షే ~~నిరుక్తవిశిష్టపక్షే~~ నిరుక్త
సాధ్యవత్త్వానిశ్చయత్వావ్యాపకపక్షతావచ్ఛేదకపక్షవహ్నిమత్త్వనిశ్చయత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతాని
రూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకవిషయతాప్రకారతావచ్ఛిన్నత్వాత్ నవపక్షతావచ్ఛేదకవిశిష్టవిషయకనిశ్చయత్వావ్యాపకని
రుక్తసాధ్యవత్త్వానిశ్చయత్వావ్యాపకప్రతిబంధకతావిలక్షణా సామాన్యదోష ఇతి వాచ్యం॥ వహ్నిమత్త్వరూపతాత్పర్యేనః పర్వ
తో వహ్నిమానిత్యాకారపర్వతో వహ్నిమానయమితి సంశయస్య పక్షతాత్వానుపపత్తేః॥ ఉక్తసంశయనిష్ఠవహ్నిమత్త్వానిశ్చ

యా యత్ప్రతిబధ్యతాయాం పక్షతావచ్ఛేదకవిశిష్టవిషయకనిశ్చయత్వావ్యాపకప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతా
వచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నత్వవిరహాత్ [illegible]తాదృశసంశయః పక్షతైవ న సాధ్యతదభావావగతశ్చ పక్షతావచ్ఛేదకతాక
త్వప్రకారకనిశ్చయకత్వావచ్ఛిన్నసంబంధావగాహిసంశయస్యైవ [illegible]: పక్షతాతిప్రసంగమాదితి వాచ్యం తత్రాపి
తి నీలపర్వతో వహ్నిమానిత్యాదౌ పర్వతత్వావచ్ఛేదేన నీలత్వావగాహినః పర్వతో వహ్నిమాన్నవేతి సంశయస్య
పక్షతాత్వోపగ్రహస్య తథాత్వేన [illegible] పక్షతావచ్ఛేదక[illegible] తత్త్వేన తథాత్వాపత్తేః [illegible] వంశాపత్తేః
[illegible] సాధ్యనిశ్చయత్వావ్యాపకప్రతిబంధకతాయాం సాధ్యతావచ్ఛేదకపర్యాప్తావచ్ఛేదకతాకప్రకారతావచ్ఛిన్న
త్వం నివేశ్య [illegible] వహ్నిమత్[illegible] తత్ర పక్షత్వ[illegible] సంశయస్య పక్షతాత్వం వారణీయమితి
వాచ్యం ఏవమపి పర్వతో వహ్నిమానిత్యాదౌ పర్వతో వహ్నిమానిత్యాదౌ పర్వతత్వావచ్ఛేదేన తాదృశవ్యాప్యవగాహి
నః సామానాధికరణ్యసంబంధేన [illegible] వహ్నిమాన్నవేతి సంశయస్య పక్షతాత్వాపత్తిః [illegible] విశిష్టవహ్న్యభా
వత్త్వ[illegible] ప్రతిబంధకత్వమితి [illegible] నిశ్చయస్య ప్రతిబంధకతాయాం నిరుక్తపక్షవి

శేష్యఃసాధ్యనిశ్చయత్వవ్యాపకప్రతిబంధకతాయాంసాధ్యతావచ్ఛేదకపర్యాప్తావచ్ఛేదకతాప్రకారతావచ్ఛిన్నత్వస
త్వేననిరుక్తప్రతిబధ్యతాయాంసాధ్యనిశ్చయత్వవ్యాపకనిరుక్తప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నత్వా
త్॥ అత్రకేచిత్సమాదధతే॥ పక్షతావచ్ఛేదకవిశిష్టవిషయకనిశ్చయత్వవ్యాపికాసాధ్యతావచ్ఛేదకవిశిష్టవిషయకనిశ్చయత్వవ్యా
॥౨౧॥ వ్యాపికాసాధ్యవిశిష్టపక్షవిషయకనిశ్చయత్వవ్యాపికాయాంప్రతిబంధకతాతన్నిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకీభూతప్రకా
రతావచ్ఛిన్నత్వమేవసంశయత్వేపక్షేత్యస్యాంతప్రతిబధ్యతాయాంనివేశనీయం॥ ఏవంచనిర్యవహ్నిమత్పర్వతకాలీనపర్వతో
వహ్నిమాన్నిత్యాదావపేహాన్నియవహ్నిమాన్నవేతిసంశయస్యపక్షతావచ్ఛేదకవిశిష్టపక్షవిషయకనిశ్చయత్వవ్యాపకప్రతిబంధ
కతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకీభూతప్రకారతావచ్ఛిన్నత్వస్యసాధ్యనిష్ఠవిషయతాఘటితతద్ధర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూ
పితప్రతిబధ్యతాయామసత్వేనతత్సంగ్రహః॥ నవవహ్నిమత్పర్వతకాలీనపర్వతోవహ్నిమాన్నిత్యాదౌవహ్నిమాన్నవేతి భావ
సంశయస్యాసంగ్రహఇతివాచ్యం॥ సాధ్యపక్షయోరేకపక్షతాయాంకార్యకారణభావభేదాత్కుత్రాపిసంశయప్రతిబంధ
కతాయాంయత్రాపిసంశయేపక్షతావచ్ఛేదకవిశిష్టపక్షవిషయకనిశ్చయత్వవ్యాపకత్వంనిష్ప్రయోజకంతత్రసంసే
౬౦ యాప్రామాణ్యజ్ఞానాస్కందితప్రత్యక్షస్యవిశేషణావిరహోదేవసామాన్యజన్యత్వేకల్పనాసుగమవహ్నిత్రసాత్అస

వత్పు

హేతుం యత్ తదయోగ్రం ధృత్రైవ్యాపితత్వాత్ నవవహ్నిధూమత్ర్వతత్వాత్ నపర్వతో వహ్నిమానిత్యాదౌ తాదృశవిశేషణాదానే హి
సాధ్యమవచ్ఛిన్నేతి సంశయస్య పక్షతాత్వప్రసంగః తాదృశవిశేషణాదానే చ తత్ర పర్వతో వహ్నిమాన్నవేతి సంశయో
సంగ్రహాప్రసంగః పరేహం సాధ్యసామానాధికరణ్యావచ్ఛేదకత్వేనాజ్ఞానే యత్ప్రతిబంధకతా యా అపి పక్షతావచ్ఛేదకవిశిష్టవిషయకనిశ్చ
యత్వావ్యాపకత్వాదితివాచ్యం అనత్యేతత్తాదృశవత్వా నిశ్చయత్వవ్యాపకప్రతిబంధకతాయాం నిరూపితావచ్ఛేదకతా
వచ్ఛిన్నప్రకారతానిష్ఠనిష్ఠప్రకారతాత్వావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాకాన్యత్వం నివేశ్యత దోషస్యావారణీయత్వాత్ అవిశి
ష్టపక్షవృత్తిగానన్తేతి సంశయో ప్రతిబంధకతాయాం వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాభిన్నత్వత్వావచ్ఛిన్నప్రకారత్వేనావచ్ఛి
న్నత్వవిత్రిత్వశసంశయస్య సంగ్రహాపాదితి సంక్షేపః [illegible] ॥ః—॥—॥ః—॥ నిష్కృష్టపక్షతత్వావహ్నివ్యాప్యవ్యాప్యధూమవత్పర్వత
వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ వహ్నివ్యాప్యవాన్ న వేతి జ్ఞానవారణాయ పక్షమపేతి [illegible] ॥ [illegible] పర్వతత్వావచ్ఛిన్నే
తా నిరూపితత్వసంబంధేన సంయోగసంబంధేన వహ్నిమత్త్వ వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవిధేయతాకానుమితిం ప్రతి పర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతా
నిరూపితసంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలినిశ్చయత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతాకసంశయో హేతు

రితిపక్షతా యాః కార్యకారణాభావప్రాక్సత్త్వాత్ కేవలాదర్శితః॥ ఇదంచోపాదానాధికరణస్యైవ అనుమితిస్థలాభిప్రా
యేణాభిహితం॥ అన్యథా వహ్నిదర్శనే అనుమితింప్రతి సామానాధికరణ్యేన వహ్న్యభావశ్చాపి తత్సంశయనిష్ఠపక్షతా
త్వాపత్తేరసంగ్రహాపత్తేః॥ తథాచ పర్వతో వహ్నిమాన్నవేతి సంశయం వినా నీలపర్వతో వహ్నిమాన్నవేతి సంశయజన్యనీలపర్వతో
॥౪॥ వహ్నిమానిత్యనుమితౌ వ్యభిచారవారణాయ ప్రథమం శుద్ధపదం॥ ఏవం శుద్ధసంయోగేన సంబంధావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలి
సంశయం వినా మహానసీయసంయోగేన వహ్నిమాన్నవేతి సంశయజన్యపర్వతో మహానసీయసంయోగేన వహ్నిమానిత్యను
మితౌ వ్యభిచారవారణాయ ద్వితీయం శుద్ధపదం॥ ఏవం పర్వతో వహ్నిమాన్నవేతి సంశయం వినా మహానసీయవహ్నిమా
న్నవేతి సంశయజన్యపర్వతో మహానసీయవహ్నిమానిత్యనుమితౌ వ్యభిచారవారణాయ తృతీయం శుద్ధపదం॥ మహా
నసీయవహ్నిసాధ్యకస్థలే మహానసీయవ్యవహిరత్వం వహ్నిసామాన్యాభావవాన్ పక్ష ఇతి సంశయస్య పక్షతాత్వా
నాపత్తేర్వహ్నిమానిత్యనుమితౌ మహానసీయవహ్నిమాన్నవేతి సంశయస్య పక్షతాత్వాపత్తేశ్చ స్వరూపసంబంధరూపావ
చ్ఛేదకత్వం పరిత్యజ్య అనతిరిక్తవృత్తిత్వరూపం తన్నివేశితం ఏతత్ప్రదం శంకతే॥ సమానాత్ర మహానసీయవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నత్ర

కారకతాయాం అపి వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాకత్వేన తస్యాపి ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకతయా వమమో ద్వయ్య వహ్న్యభావ
హ్నిస్తం మానాప్యభావవ్యాప్యవత్త్వ ఇతి సంశయస్య సాధ్యతావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యధికరణధర్మావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలినిష్ఠ
ంయనివర్తకత్వస్య పక్షతాత్వ[illegible]తత్వమేవేతి వృత్త్యవ్యాపకత్వనివేశనమితి వాచ్యం॥ సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతాత్వేన సాధ్యతావ
చ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యత్వస్యావశ్యం నివేశ్యత్వాత్ తస్య చ తాదృశసంశయే సత్త్వా
త్ [illegible] వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నసాధ్యకత్వే ఘటవాన్ వేతి సంశయస్యాపి పక్షత్వప్రసంగాత్ ఏకత్ర ద్వయమితి రీత్యా వహ్నిత్వ
ఘటత్వైకైకవిషయకా హ వహ్నిఘటవానిత్యాది జ్ఞానీయవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాయాః ఘటత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాత్వేన తా
దృశసంశయప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకతయా వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలినిశ్చయనివర్తకత్వాత్ నఘటత్వావ
చ్ఛిన్నప్రకారతాయాః బాధప్రతిబధ్యతానవచ్ఛేదకతయా వహ్నిసాధ్యకస్థలీయనిరుక్తసంశయతావిశిష్టాన్యపక్ష
తాత్వప్రసంగ ఇతి వాచ్యం వహ్నిత్వేన ఘటత్వేన చ ఘటాభావగాహి వహ్నిఘటవాన్న వా పక్ష ఇతి సంశయస్య పక్షతాత్వస్య దుర్వా
రత్వాత్॥ అత్రేదం విభావ్యతే॥ స్వరూపసంబంధరూపావచ్ఛేదకత్వాదినా మతే ప్రామాణ్యజ్ఞానస్య తత్తద్వ్యక్తిత్వేనై

హేంత్రైజకతా సామాన్యాభావబుద్ధిప్రతిబంధకతాయాం స్వీకరణీయాయాం। వహ్నివ్యాప్యవత్ పర్వత ఇత్యాది నిశ్చయసత్త్వే మహానస
వీయవహ్న్యభావవతి వహ్నిప్రకారకత్వమిత్యాకారకాప్రామాణ్యజ్ఞానసత్త్వే వహ్న్యభావవాన్ పర్వత ఇత్యాకారకబుద్ధ్యుదయా
త్ మహానసీయవహ్నిమానితి నిశ్చయసత్త్వే వహ్న్యభావవతి వహ్నిప్రకారకమిత్యప్రామాణ్యజ్ఞానసత్త్వే వహ్నిసామా
౪౩౪ న్యాభావవానిత్యబుద్ధ్యనుదయాత్ తద్వారణాయ తదనురోధేన వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నాభావవత్తాబుద్ధిం ప్రతి మహానసీయవహ్నిమాని
త్యాది నిశ్చయస్యాప్రతిబంధకత్వం వాచ్యం॥ తథా చ మహానసీయవహ్నిమాన్ దృశ్యతే పక్షసంశయసత్త్వే పక్షతాత్వానుపపత్తిః
ఏవం వహ్నిమాన్ ఘటవాన్ పర్వతో వహ్నిమానిత్యాదినిశ్చయస్య ఘటాభావవానిత్యాదిజ్ఞానానుదయాత్ ఘ
టాభావవద్బుద్ధిం ప్రతి ఘటప్రకారకజ్ఞానస్య వైశిష్ట్యావగాహినః ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకత్వస్య వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాయాం సత్త్వేన వ
హ్నిమత్తానిశ్చయనివర్తనీయపటవానపి తిసంశయస్య వహ్నినా ద్వికస్మిలె పక్షతాత్వాంశతో ధర్మినా ద్వితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్ర
కారతాశాలినిశ్చయత్వావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాకప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతాయాః నివేశ్యత్వాత్ వహ్నినా ద్వి
కస్మిలె మహానసీయవహ్నిమాన్ దైత్యాదిసంశయస్య పక్షతాత్వాపత్తిః వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలినిశ్చయత్వావచ్ఛి

వహ్నిరకతాకప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతాయాః పక్షతాసత్త్వేసాధ్యవత్తానిశ్చయనివర్త్యత్వవిరహాత్ ॥ అతఏవసాధ్య
తావహ్నిరకపక్ష్యపమనివేశ్యసాధ్యతావహ్నిరకతాత్రయపక్ష్యప్రావహ్నిరకతాకప్రకారతావహ్నిస్యప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబ
ధ్యతాశాలిసంశయస్యపక్షతాత్వోక్తౌవహ్నిమానయంవహ్నిసాధ్యకస్తెవమహానసీయవహ్నిమాన్ వహ్నిసాధ్యమాన్యాభావవాన్వేక్ష
తాదృశసంశయస్యసంగ్రహాః సంభవతి॥ నిరుక్తప్రతిబధ్యత్వస్యోక్తసంశయేసత్వాత్ ॥ వహ్నిసాధ్యకస్తెవమహానసీయవహ్నిమా
న్వతెతిసంశయస్యాసంగ్రహాత్ సంభవతి॥ వహ్నిత్వపక్ష్యప్రావహ్నిరకతాకప్రకారతాశాలినిశ్చయనివర్త్యత్వస్యతత్రాసత్వాత్ తథా
ప్యస్వరూపసంబంధరూపావహ్నిరకత్వనివేశేమ్యుక్తదోషస్యయవిరహాదవ్యాపకత్వనివేశనమఫలమితిచేన్న॥ వహ్నిసాధ్యకస్తెవహ్ని
మాన్ హైతౌవయవాన్నవెతిసంశయస్యపక్షతాత్వప్రసంగాత్ ॥ వహ్నిమానయంపర్వతోవహ్నిమాన్వప్రతిబంధకతావహ్నిరకత్వనాయావ్యాప్య
త్వవిషయతామసంభవాద్వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితాపక్షతావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితాయావిశేష్యతాతచ్ఛాలి
నిశ్చయత్వేనైవ [illegible] ప్రతిప్రతిబంధకతాయాః కల్పనీయతయావహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలిని
శ్చయత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యత్వస్యోక్తసంశయేసత్వాత్ వ్యాపకత్వనివేశవ్యర్థతా వహ్నిమానితినిశ్చయేవహ్ని
మాన్ హైతౌవయవాభావఋత్తిప్రతిబంధకతాయా అసత్వేనతాదృశనిశ్చయత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతా
నిరూపితప్రతిబధ్యత్వస్యోక్తసంశయేసత్వాత్ పక్షతాత్వప్రసంగః ॥ [illegible] సాధ్యతావహ్నిరకతావ్యాప్యత్వవిశిష్టరణాధర్మావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలి
త్వ

సం॥ వ్యుత్ప॥ పక్షతా॥

నిశ్చయత్వావ్యాపకత్వం నివేశ్యం॥ ... మహానసీయవహ్నౌ దృశ్యత్వేతి మహానసీయవహ్నిమాన్ పర్వత ఇతి సంశయస్యాపక్షతా
నుపపత్తిః॥ తథాహి॥ సా దృశ్యతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకతానిరూపితవిషయతాశాలినిశ్చయత్వస్య మహానసీ
॥౧౫ యవహ్నిసాధ్యకత్వాకారకబుద్ధిప్రతిబంధకవహ్నిమానితి నిశ్చయసత్వాదితి॥

నాత్ర గ్రంథపాతః

గ॥గం॥వ్యా॥త్రి

విశేషయిత్వావచ్ఛిన్న

సాధ్యతానిశ్చయత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నబాధనిశ్చయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదక
కత్వనిష్ఠవిషయతాఘటితతథావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతాశాలిత్వరూపతాదృశసంశయత్వ
నివర్తనేనవహ్నివ్యాప్యవహ్నిరూపవహ్నిగామునాప్యభావవాన్వాపర్వత ఇత్యాదిసంశయస్యాపేక్షితాతాపత్తిః తస్య వహ్నివ్యాప్య
భావరూపబాధనిశ్చయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకవహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతాయాః వహ్నివ్యా
౭ ప్యనిశ్చయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నత్వాత్ ॥ నను తత్ర వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్నే పక్షసంబంధావగాహిత్వే నిష్ఠాపత్తిసం
భవేపి వహ్నివ్యాప్యాభావాభావత్వవహ్నిత్వాభ్యాం యథాక్రమేణావచ్ఛ్యవగాహివహ్నివ్యాప్యాభావాభావవహ్నిమాన్వహ్న్య
భావవాన్వాపర్వత ఇత్యాదిసంశయస్యాపేక్షితాత్రప్రసంగః తస్య వహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్ననిశ్చయతావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతాని
రూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నబాధనిశ్చయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతాదృశవహ్నివ్యాప్యాభావాభావత్వావచ్ఛిన్నే

(త్రైలాప)
వహ్నివిషయతాపన్నస్యప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతా దితివాచ్యం స్వనిష్ఠవిషయతానిష్ఠతాదృశప్రతిబధ్యతావ
౮ వచ్ఛేదకత్వస్యసనరూపేణ తద్రూపావచ్ఛిన్నతన్నిష్ఠావచ్ఛేదకతాకప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతాయావద్వృత్తితాత్పర్య
తేన తాదృశబాధనిశ్చయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదక ~~వహ్నిసా~~ వహ్నివ్యాప్యాభావాభావతావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలినా తా
గా దృశప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకమతోనదోషః అయంవృత్తిమహానసీయవహ్నిసాధ్యకస్థలేపక్షవృత్తిమహా
నసీయవహ్నిమాన్ వహ్నిసామాన్యాభావవానిత్యాకారకసంశయస్య తాదృశబాధనిశ్చయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకమహా
నసీయత్వవహ్నిత్వోభయరూపావచ్ఛిన్నప్రకారతాతావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాకప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతాశూన్యతయా
దస్సంప్రతాపి తథాపి బాధనిశ్చయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకతాశ్రయనిష్ఠపర్యాప్తిఅవచ్ఛేదకతాపే ~~క్షావచ్ఛేదక~~ వచ్ఛిన్న
తానిరూపితప్రతిబధ్యతాశాలిత్వరూపస్యసంశయత్వేనివేశేన తాదృశబాధనిశ్చయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతావచ్ఛే

దకతావచ్ఛేదకతాశ్రయశుద్ధవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాత్వస్యవ్యాప్త్యావచ్ఛేదకతాత్వప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబ
ధ్యతావత్త్వేనతాదృశసంశయస్యసంగ్రహేపిసాధ్యవత్తానిశ్చయత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛే
దకావచ్ఛిన్నత్వవిశిష్టేనాస్యవ్యాప్యత్వం తథాహి వహ్నిసాధ్యకస్థలే పర్వతోమహానసీయవహ్నిమాన్నవేతి సంశయ
౮ స్య తాదృశబాధనిశ్చయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకతానిష్ఠపర్యాప్త్యావచ్ఛేదకతాకావచ్ఛేదకతాకప్రతిబంధక
తానిరూపితప్రతిబధ్యతాశూన్యత్వేన వారణాదితి ॥ — ౮    ౮ అత్రోక్తవత ఇతి కేచిత్ యద్యపి స్వనిష్ఠవిషయ
తాయాం బాధగ్రహత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబధ్యతానిరూపితప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకత్వం నివేశ్యతే తేనాపి వ
హ్నివ్యాప్యవృష్ఠేతి వహ్నిమాన్నవేతి సంశయస్య విషయతాత్వవారణాసంభవేపి సుతరాం బాధనిశ్చయతావచ్ఛి

సాధ్యకా

ప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకత్వనివేశనేనేతి తథాపి వహ్నివ్యాప్యసాధ్యకస్థలే వహ్నివ్యాప్యాభావవదవృత్తివ
హ్నిమాన్ వహ్నిసామాన్యాభావవాన్ పర్వత ఇత్యస్య పక్షతాత్వప్రసంగః వహ్నివ్యాప్యాభావవానితి బాధజ్ఞానస్య ప్రతిబం
ధకతావచ్ఛేదకీభూతం యద్వహ్నివ్యాప్యాభావవదవృత్తిజ్ఞానం యద్వహ్నివ్యాప్యాభావవదవృత్తివహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవిష
యత్వం తస్య స్వనిష్ఠతయా తద్ఘటితధర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యత్వస్య సాధ్యవత్తానిశ్చయ
నివర్తనీయత్వస్య తాదృశసంశయేనాపి అథ వహ్నివ్యాప్యస్థలే వహ్నివ్యాప్యాభావవద్వహ్నిమాన్ వహ్నిసామా భా
న్యాభావవాన్ పక్ష ఇతి సంశయస్య పక్షతాపత్తిః స్వనిష్ఠబాధనిశ్చయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకీభూతా యా
వహ్నివ్యాప్యాభావాభావవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవిషయతా తద్ఘటితోయో వహ్నివ్యాప్యాభావాభావవహ్నిమత్త్వని

సాఘళకల

ష్టయత్వరూపో ధర్మస్తదవచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యత్వస్య వహ్నివ్యాప్యవత్తానిశ్చయతావచ్ఛిన్నప్రతిబ
ంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నత్వస్య తాదృశసంశయే సత్త్వాదితి చేన్న సాధ్యవత్తానిశ్చయతావచ్ఛిన్నప్ర
తిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నత్వమపహాయ సాధ్యవత్తాజ్ఞానతావచ్ఛిన్నప్రతిబధ్యతానిరూపి
౬ తప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకీభూతవిషయతాఘటితధర్మావచ్ఛిన్నత్వస్య సంశయత్వఘటకప్రతిబధ్యతాయాం నివే
శనీయత్వాత్ వహ్నిసామాన్యాభావవిషయతాయాం వహ్నివ్యాప్యవత్తాజ్ఞానతావచ్ఛిన్నప్రతిబధ్యతానిరూపితప్ర
తిబంధకతావచ్ఛేదకతాయా తాదృశసంశయత్వఘటకప్రతిబధ్యత్వస్య వహ్నిసామాన్యాభావవిషయతాధర్మా
వచ్ఛిన్నత్వే విశేషితవిరహాన్న చ స్వనిష్ఠవిషయతాయాం బాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకే నివేశో వ్యర్థః । ౮ వహ్నివ్యాప్య

సాధ్యకోక్షేతి వహ్నిమాన్నవేతి సంశయస్య సంశయత్వఘటకప్రతిబధ్యతాయాం సాధ్యవత్తాజ్ఞానత్వాసావచ్ఛిన్నప్రతి [redacted]
ప్రతిబధ్యతానిరూపితప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకవిషయతాఘటితధర్మావచ్ఛిన్నత్వవిరహాత్ వహ్న్యభావవిషయ
తాయాం వహ్నివ్యాప్యవత్తాజ్ఞానప్రతిబంధకతానవచ్ఛేదకత్వాపత్తాదృశసంశయస్యోపేక్షితత్వాత్ [redacted] పత్వస్య
ంభవాదితి వాచ్యం వహ్నిసాధ్యకోక్షేతి వహ్న్యభావవ్యాప్యవాన్నవేతి సంశయస్య స్వనిష్ఠవిషయతాఘటితధర్మా
వచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతాయాం సాధ్యవత్తాజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబధ్యతానిరూపిత
౮ ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకవిషయితావచ్ఛిన్నత్వస్యసత్వాద్విశేషతాప్రసంగః తద్విశేషణాదానే తత్రాతివ్యా
ప్త్యనవకాశాత్ వహ్న్యభావవ్యాప్యాభావవిషయతాయాం బాధప్రతిబధ్యతానవచ్ఛేదకత్వాపత్తిరితిధ్యేయం

కైమిత్వస్య నిష్ఠ బాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకీభూతవిషయితాఘటితధర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్య
త్రి సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలినిశ్చయత్వవ్యాపకప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న
మిత్వత్ర సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతాయాం స్వనిష్ఠవిషయతాఘటితధర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపి
౧౦ తత్ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకత్వవివక్షణాన్నవహ్నివ్యాప్యస్య సాధ్యకస్థలే వహ్నివ్యాప్యాభావాభావవహ్నిమాన్ వహ్నిసా
మాన్యాభావవాన్ పక్షే ఇతి సంశయస్యాపేక్షితత్వప్రసంగః స్వనిష్ఠం యద్వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నాభావత్వా
వచ్ఛిన్నవిషయిత్వం తద్ఘటితధర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకా
రత్వస్య ప్రసిద్ధత్వాత్ నవ వహ్నివ్యాప్యవహ్నిమానితి జ్ఞాననిష్ఠవహ్నివ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాయాః వహ్ని
సాధ్యతావచ్ఛేదకా॥

భావవత్త్వజ్ఞానస్య ప్రతిబద్ధ్యతావచ్ఛేదకతయా సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నతయా చ తాదృశప్రకారత్వసిద్ధిరితి
వాచ్యం తాదృశప్రకారత్వవ్యాపకతాదృశప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకత్వస్య వివక్షితత్వాదిత్యాహుః ॥ ఉత్తజ్ఞంత్వం
వహ్నివహ్నివ్యాప్యోభయసాధ్యకానుమితౌ వహ్నివహ్నివ్యాప్యోభయాభావాభావవహ్నిమాన్ వహ్నిసామాన్యాభా
వా వవాన్ పక్ష ఇతి సంశయస్య పక్షతాత్వప్రసంగాత్ తన్నిష్ఠబాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకీభూతవిషయతా
ఘటితధర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యత్వస్య తన్నిష్ఠవిషయతాఘటితపక్షత్వాభా
వత్వాన్నిశ్చయత్వరూపధర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకనిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకీభూతవహ్నివహ్నివ్యా
ప్యోభయతావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలినిశ్చయనివర్తనీయత్వస్య తాదృశసంశయే సత్తాపిలేసవ

స్వనిష్ఠవిషయతాఘటితత్వాదిద్వితీయవిశేషణమపహాయ స్వనిష్ఠవిషయతాఘటితధర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబంధ
కతానిరూపితప్రతిబధ్యతానవచ్ఛేదకధర్మానవచ్ఛిన్నస్వనిష్ఠబాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకీభూతప్రకార
తాఘటితధర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యత్వే సతి సత్త్వం తేన వివక్షణాన్నదో
౧౧ షః వృత్తిత్వేతి స్వనిష్ఠవహ్న్యభావత్వావచ్ఛిన్నవిషయతాఘటితవహ్న్యభావవత్త్వనిష్ఠయత్వరూపధ
ర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకవహ్న్యభావాభావాభావత్వావచ్ఛిన్నవి
షయతావచ్ఛేదకతాదృశాభావత్వావచ్ఛిన్నత్వం యః స్వనిష్ఠబాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకీభూతవ
హ్న్యభావాభావాభావత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాయాః ఇలష్టేనోఘటితత్వాదితి వాచ్యం మహానసీయ

శ్రీ

వహ్నిసాధ్యకానుమితౌ మహానసీయవహ్నిమాన్ వహ్నిసామాన్యాభావవాన్ పర్వత ఇతి జ్ఞానం సంశయోన్న విల
యప్రసంగాల్ తాదృశసంశయనిష్ఠ బాధప్రతిబధ్యతా వహ్నిదక్షే ధూమతాయాం [illegible] ప్రకారతా తస్వః
వహ్న్యభావతావచ్ఛిన్న విశేష్యతాఘటిత తద్ధర్మావచ్ఛిన్న వచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతా నిరూపిత ప్రతిబధ్యతా
వహ్నిదక్షతా న వహ్నిదక్షే మహానసీయ వహ్నితావచ్ఛిన్నత్వాపి తయాదాప్యసాధ్యవత్తానిశ్చయస
వర్తనీయమిత్యాదికం మహానసీయసాధ్యవత్తానిశ్చయత్వ వ్యాపకప్రతిబధ్యతానిరూపితప్రతి
తబంధకతా న వహ్నిదక్షే విశేష్యతా న వహ్నిన్నత్వస్య తాదృశప్రతిబధ్యతాయాం నివేశాన్న వ
హ్నివ్యాప్యసాధ్యకక్షలే వహ్నివ్యాప్యాభావాభావ వహ్నిమాన్ వహ్నిసామాన్యాభావవాన్ పపక్ష

నవసంశయ ప్రో

ఇతి సంశయస్యపక్షతాత్వం ఏతాదృశసంశయనిష్ఠప్రతిబధ్యతాంయాం తాదృశప్రతిబధ్యతా
నిరూపితప్రతిబంధకతానవచ్ఛేదకవహ్న్యభావత్వావచ్ఛిన్నవిషయితాకత్వావచ్ఛిన్నత్వాత్ ఏవమ
ప్యుక్తకల్పనిపి వహ్నివహ్నివ్యాప్యోభయసాధ్యకానుమితౌ వహ్నివహ్నివ్యాప్యాభావాభావవహ్నివ్యా
౮౧ వహ్నిసామాన్యాభావవాన్పక్ష ఇతి సంశయస్యపక్షతాతాపత్తిస్స్యం భవతి సాధ్యవత్తానిశ్చయ
శ్రా త్వావపక్షప్రతిబధ్యనిరూపితప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకవహ్న్యభావవిషయతాఘటితధర్మావచ్ఛిన్నత్వ
స్యతాదృశసంశయప్రతిబధ్యతానిరూపితప్రతిబంధకతానవచ్ఛేదకవిషయితానవచ్ఛిన్నత్వ
స్యతాదృశసంశయప్రతిబధ్యతాయాంగతత్వాత్ తన్నిష్ఠవిషయతాఘటితధర్మావచ్ఛిన్నప్రతి ౬

బంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకీభూతసాధ్యతావచ్ఛేదకాంశ ఇచ్ఛావచ్ఛిన్నవచ్ఛిన్నవ్యాప్యోభయ
తావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలినిశ్చయసవర్తనయత్వస్య తాదృశసంశయే సాధారణ్యేన తత్రాపి తాదృశ
స్థలే ఏతాదృశసంశయస్య సత్వే వ్యాప్త్యసత్వేన సాధ్యవత్తానిశ్చయత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాయా
ం తాదృశనిశ్చయత్వావ్యాప్త్యాత్స్య నివేశనయత్నే నాపి ఏకతాపతితతు విభావనయం నచ మహానస
యవహ్న్యభావసాధ్యకస్థలే మహానసీయవహ్నిమాన్ వహ్నిసామానాభావవాన్ పర్వత ఇతి స
ంశయస్య విషేతాత్పర్యేణ సత్వేన మహానసీయవహ్నిమత్తానిశ్చయాత్మకేబాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛే
దకీభూతవహ్న్యభావతావచ్ఛిన్నవిషయతాస్పష్టేతిధర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్య

క్ష్యా సాధ్యవత్తానిశ్చయత్వావచ్ఛేదకప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకీభూతమహానసీయవ
హ్నితావచ్ఛిన్నవిషయతావచ్ఛిన్నత్వగర్భత్వాదితి వాచ్యం సాధ్యవత్తానిశ్చయత్వేతాదృశనిశ్చయ
త్వావచ్ఛేదకప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతాకప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకవృత్తిసాధ్యే
72 రణత్వాదితి ॥ ॥ అత్ర స్వరూపసంబంధరూపావచ్ఛేదకత్వమపి మహానసీయవహ్నిసాధ్యకస్థలే మ
హానసీయవహ్నిమాన్ వహ్నిసామాన్యాభావవానపి పక్షఇత్యస్య పక్షతాతానుపపత్తిః నను మహానసీయవ
హ్నిమాన్ పక్షఇతి నిశ్చయోత్తరపక్షే మహానసీయవహ్నిభిన్నవహ్నివిషయకజ్ఞానం నత్రమితాత్యాకారకప్రమా
త్మకజ్ఞానేన వహ్నిసామాన్యాభావబుద్ధింప్రతి వహ్నిమత్తానిశ్చయత్వేన ప్రతిబంధకతాకల్పనమితి చేన్నశక్యతే ॥

అప్రామాణ్యాగ్రహాభావవిశిష్టవహ్నిమత్తానిశ్చయస్యైవ ప్రతిబంధకతాబలాత్తాదృశబుద్ధిత్వావచ్ఛిన్న
ంప్రతి తథాత్వాన్మహానసీయవహ్నిమత్తానిశ్చయత్వేనాపి ప్రతిబంధకత్వం వాచ్యం తథా చ స్వరూపా వచ్ఛేదక
త్వమపి మహానసీయవహ్నిమానిత్యాకారకానుమితౌ మహానసీయవహ్నిమాన్వహ్నిసామాన్యాభావవానప
పక్ష ఇత్యాకారకసంశయస్యైవ పక్షతానుపపత్తిః కిం చ వహ్నిమానిత్యాకారకనిశ్చయం ప్రతి మహానసీ
యవహ్నిమాన్న వేత్యాకారకసంశయోత్పత్త్యా మహానసీయవహ్న్యభావబుద్ధిం ప్రతి మహానసీయవహ్నిమత్తా
నిశ్చయత్వేన ప్రతిబంధకత్వం వాచ్యం తత్రాపి మహానసీయవహ్నిమత్తానిశ్చయస్యాపి మహానసీయవహ్ని
ఘటో ఘటాభావవానిత్యాహార్యప్రతీతినివారణానురోధేన మహానసీయవహ్నిత్వే వహ్నిత్వావచ్ఛిన్న

సదాశివాపేక్షిత
ముకుళ్య

వహ్నిన్నప్రతియోగితాకాభావబుద్ధిం ప్రతి మహానసీయవహ్నిమత్తానిశ్చయత్వేన ప్రతిబంధకత్వం వాచ్యం
తథా చ స్వరూపసంబంధరూపావచ్ఛేదకత్వవంతి పినతాదృశస్థలే తథావిధసంశయస్యాపేక్షితాత్వాను
పపత్తిరితి ధ్యేయం ॥ ౫ వస్తుతస్తు స్వరూపసంబంధరూపావచ్ఛేదకత్వనివిశ వహ్నివ్యాప్య సాధ్యవ్యక్తి వహ్ని సామాన్య
వ్యాప్యధూమవాన్న వేతి సంశయస్యాపేక్షితాత్వాపత్తిః బాధనిశ్చయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకత్వనిష్ఠవిషయతా
౧౪ ఘటితధర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదికాయా వహ్నివ్యాప్యధూమాభావీయవి
షయితాయాః సాధ్యవత్తానిశ్చయత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకత్వాబాధకత్వ
ప్రయుక్తసాధ్యవత్తానిశ్చయస్యప్రతిబంధకత్వేపి వహ్నివ్యాప్యధూమాదావప్రత్యక్షప్రతిబంధకీభూతవహ్ని

నుమితిసామగ్రీఘటకభూతపరామర్శవిధయా ప్రతిబంధకత్వమక్షతమేవేతి తాదృశవిషయతాశా
లిత్వం తాదృశసంశయస్యావ్యాహతమితి వ్యాపకత్వరూపావచ్ఛేదకత్వవివక్షణేప్యేష దోషః వస్తుతస్త్వనుమితి
తరకారణాసమవధానకాలీనజ్ఞానేపి తాదృశనిశ్చయత్వసత్వాత్ తత్రైవ న తాదృశవిషయతాపన్నవచ్ఛిన్నప్రతిబధ్య
ంధ తానిరూపితప్రతిబంధకత్వం వహ్నివ్యాప్యధూమాభావవత్త్వజ్ఞానం ప్రతి వహ్నివ్యాప్యవాన్ వహ్నివ్యాప్యధూ
మవానేతాదృశనిశ్చయకాలీనవహ్నివ్యాప్యవాన్ పర్వత ఏ తాదృశనిశ్చయస్య ప్రతిబంధకతయా తాదృ
మితి శసంశయస్య సాధ్యవత్తానిశ్చయనివర్త్యత్వే సాధ్యవత్తానిశ్చయతావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతాయాం తాదృశ
నిశ్చయత్వవ్యాపకతావిశేషణాంశఘ్న. జ్ఞానవృత్తిత్వావచ్ఛిన్నత్వవిశేషణస్యాపి నివేశ్యతయా తాదృశసంశయస్యాపి పక్ష
ఘుః శ్రీః — తాపత్తివారణసంభవాదితి ఘుః శ్రీః — ఇతి సంశయపక్షతాక్రోడపత్రం [illegible] గదాధరేణాభి
హితం

౧౦ ప్రతిబన్ధ్యాప్రతిబన్ధకభావవ్యాప్యతావచ్ఛిన్నవిషయితా(లౌ)నిరూపితపర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిషయతాత్వేనావచ్ఛేదకతాయాః వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవిషయితానిరూపిత
పర్వతత్వావచ్ఛిన్నవిషయతాత్వేన బాధజ్ఞాననిరూపితజన్యతావచ్ఛేదకతయాంశ బాధజ్ఞానప్రతిబన్ధకతాయాం తాదృశవిషయితాత్వవ్యాపకత్వాభా
వాత్ ॥ ॥

అథ సవ్యభిచార సంశయ వి[illegible] శ్రీరామాయ నమః ॥ ॥ సకలసాధారణం వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవహ్న్యభావవ్యాప్యత్వేనైవ ప్రతిబన్ధకత్వం కల్ప్యతామితి చేత్ । అత్ర పర్వతో వహ్నిమాన్ వహ్న్యభావవ్యాప్యవానిత్యాది
నిశ్చయసాధారణం వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలినిశ్చయత్వస్య దుర్వచత్వాత్ తత్తద్వ్యక్తిత్వేన తాదృశనిశ్చయత్వేన ప్రతిబన్ధకత్వం వక్తవ్యమితి నానావహ్నిమాన్ స్వా
పర్వత ఇత్యాదిసంశయస్యాపి వహ్నినిశ్చయత్వావచ్ఛిన్నత్వే నవవహ్నిత్వవ్యాప్యధూమావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావత్వేన వహ్నిత్వే వహ్నినిష్ఠావచ్ఛేదకతాకప్రతియోగితాకాభా
వప్రతియోగిత్వేన వహ్నివహ్నిసామాన్యాభావతద్వ్యాప్యోభయావగాహిత్వేనానుగతత్వే అయోగ్యతాకాభావత్వావచ్ఛిన్నప్రకారకత్వే సతి వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారకత్వేన వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నత్వావ
నిశ్చయత్వమనుగతమితి సింహవ్యాఘ్రోక్తదోష ఇతి వాచ్యం । తత్పురివ్యాపకాభావాభావప్రకారకనియతవహ్నిమానితి నిశ్చయస్యాసంగ్రహాపత్తేరితి తత్పూర్వవిశిష్టాధికర

గతాన్యత్వస్య నిరూపితపక్షతతావచ్ఛిన్నవిశేష్యతానిరూపితవిశేష్యత్వీయత్వాత్మకవిషయతాసంబంధేన తత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతావిశిష్టాధికరణతావద్బుద్ధిత్వమితి వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవహ్నిత్వావమహా
నసీయతద్వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవత్త్వే నిష్ఠయతాం దాహరణమనుగతం పర్వతే వహ్నితద్వ్యవచ్ఛిన్నవత్తానిష్ఠం ఇత్యపి వహ్నిప్రథమనరూపం ధర్మిత్వాద్యుల్లేఖస్య వైశిష్ట్యం బుద్ధ్యవచ్ఛేదకఘటిత
పర్యాప్తివచ్ఛేదకతాకప్రతియోగితాకాభావత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితపర్వతతావచ్ఛిన్నవిశేష్యతానిరూపితవిశేష్యత్వీయత్వస్య నిరూపితపర్వతతావచ్ఛిన్నవిషయ
తానిరూపితవిశేష్యతానిరూపితవిశేష్యత్వీయత్వాత్మకవిషయతాసంబంధేన తద్వచ్ఛేదకత్వాత్మనస్వరూపసంబంధేన తద్వచ్ఛేదకతాశ్రయస్త్వేవ విపర్యయస్య మహానసీయవహ్ని
మాన్యస్తేనావగాహ్యాభావవాన్ ఇతి సామాన్యస్య నిష్ఠవచ్ఛేదకవహ్నిత్వపర్యాప్తావచ్ఛేదకతాకప్రతియోగితాకాభావప్రకారకత్వేన తన్నిష్ఠాధికరణతాయాం నేయం తత్త్వఘటిత
సంబంధేన వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతావిశిష్టాన్యత్వమితి న తస్య వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవత్తానిష్ఠయత్వాత్ మహానసీయవహ్నిమాన్ ఇతి సామాన్యస్య మహానసీయవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్ర
కారతానిరూపితత్వస్య పార్థక్యవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాయామ్ అభావవచ్ఛేదకవహ్నిపర్యాప్తావచ్ఛేదకతాకమహానసీయవహ్న్యభావప్రకారతాతన్నిష్ఠాధి
కరణతాయాం నేయం తత్త్వఘటితసంబంధేన వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతావిశిష్టాధికరణతాశ్రయత్వమితి తదవస్థైవ దోషః। మహానసీయవహ్నిమాన్ నవా తత్త్వదేశ్యస్య

[illegible]

వహ్నిమాన్నిర్ధూమం నిష్ఠాయోవృత్తియ్యవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితవిశేష్యతాశాలివతావృత్తితత్తన్నిష్ఠయత్వేష్విపతిః ఆశ్రయతాసంబంధేనావచ్ఛేద్యత్వమేవానాహార్యత్వము-
నిగతం సువచవహార్యత్వేనాయాం హేతుతేవాపగమాత్ తస్య సర్వస్యాజ్ఞానేన్ద్రియజ్ఞానస్యత్వేన తదన్యజ్ఞానాప్రసిద్ధిరితి వాచ్యం స్వతావచ్ఛేదకజ్ఞానత్వవత్సంబంధేన
జ్ఞానాభావవతాత్వస్య వివక్షితత్వాత్ ఇచ్ఛాధీనజ్ఞానాపవర్తకాభావవత్త్వస్య ప్రత్యక్షాహార్యత్వరూపజ్ఞానత్వస్య స్వాశ్రయతానవచ్ఛేదకత్వేనానుపపత్త్యభావాత్ విషయతయా సమవాయసం-
౨౧ బంధావచ్ఛిన్నజ్ఞాననిష్ఠజనకతానిరూపితజన్యతావచ్ఛేదకత్వమేతత్ ఇచ్ఛారీత్యా విషయతాసంబంధేనైవ హేతుత్వస్య తాదృశజ్ఞానాప్రసిద్ధిః అద్వైతమప్యప్రామాణ్య-
జ్ఞానానామనుగతానామేవ ప్రామాణ్యజ్ఞానకత్వం యథా న వహ్నిమాన్ హ్రదః వహ్నిమానిత్యాదిసకలనిశ్చయస్య హ్రదో ధూమవానిత్యాదౌ ప్రతిబంధకత్వం సంభవతి తథైవ వి-
శేష్యత్వేన ధూమవత్త్వప్రతిపత్తిత్వవతాం ధూమవతాం ధూమవత్త్వావచ్ఛిన్నాధికరణతాసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకతత్తదప్రామాణ్యగ్రహాభావవిశిష్టవహ్నిమత్తా-
నిశ్చయత్వేన తేషామేకప్రతిబంధకత్వమిత్యభిప్రాయః అద్వైతమవిషయకవ్యవహారే నశ్యయ్యవహ్నిమత్తాత్వంయస్యమతే నశ్యయ్యవహ్నిమత్తాభావానాధికరణవత్తాబుద్ధి
ప్రతిబంధకత్వే ప్రతిబంధకత్వే ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకం యదివ్యవహారే నశ్యయ్యవహ్నిత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాకప్రతియోగితాకాభావవత్తాజ్ఞానత్వం తదానీం

దరము పరామర్శీయవ్యాప్త్యంశే భ్రమత్వానిశ్చయాత్ తత్ప్రతిబంధకత్వాపత్తిః। వహ్ని పరామర్శీయవ్యాప్తిత్వపర్యాప్తావచ్ఛేదకతాప్రతియోగికాభావవత్త్వజ్ఞానత్వం తదాప్తి
కత్రపర్యాప్తస్వత్వావచ్ఛేదకత్వం తత్ర పర్యాప్తత్వమితి న్యాయేన సుందర మహానసీయవ్యాప్త్యభావవత్త్వం మహానసీయవ్యాప్తిత్వపర్యాప్తావచ్ఛేదకప్రతియోగికాభావవత్త్వేన తద్బుద్ధ
తాదవచ్ఛిన్నవారణం మహానసీయత్వానిష్ఠావచ్ఛేదకతాభిన్నవహ్నిత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాభిన్నాభిన్నావచ్ఛేదకత్వనిరూపకప్రతియోగికాభావవత్త్వజ్ఞానత్వేన తద్బాధ్య
వక్తవ్యం। తథా చ వహ్నిసామాన్యాభావవత్త్వజ్ఞానస్యాపి తేన రూపేణ మహానసీయవహ్నిమహానసీయవహ్నిమత్త్వజ్ఞానప్రతిబధ్యత్వాత్ తత్ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకతా
వచ్ఛేదకత్వేనాంశే మహానసీయత్వవిశిష్టతానవచ్ఛేదకవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నసామాన్యాభావబుద్ధిప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకత్వాంశే మహానసీయత్వవిశిష్టతానం
తథా చ ... ఇత్యాదావపి ... మహానసీయత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాభిన్నవహ్నిత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాభిన్నావచ్ఛేదకత్వనిరూపకత్వఘటితరూపవ్యాప-
మహానసీయవహ్నిసామాన్యాభావబుద్ధిప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకత్వాంశే మహానసీయవహ్నిత్వతద్వ్యాప్యవత్త్వపర్యాప్తావచ్ఛేదకతాకప్రతియోగికా
భావవత్త్వజ్ఞానత్వస్యైవ తత్ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకత్వే వహ్నిసామాన్యాభావవత్త్వజ్ఞానత్వస్య తదనతిరిక్తతయా న దోషః ఇత్యాహుః। అథ నిర్ధ్య
ంయం

తావచ్ఛేదకపర్యాప్త్యావచ్ఛేదకతాకప్రకారత్వానిష్ప్రత్యూహం పఞ్చమ్యాం చ ధూమావచ్ఛేదకతాకత్వస్య ప్రతిబంధకతావిశేష్యత్వేనోక్తదోషద్వయస్యాపి వారణాసంభవాద
నాహార్యత్వస్యాప్యవిశేషణత్వాద్విశేషణాభావేప్యుక్తదోషద్వయస్యాభావాద్విశిష్టసాధ్యవత్త్వజ్ఞానత్వావ్యాపకప్రతిబంధకతానిరూపణాయ యత్తత్సాధ్యతావచ్ఛేదక
తాపర్యాప్త్యధికరణవృత్తితావచ్ఛేదకతాయా మహానసీయత్వం తేన వహ్నిసాధ్యకస్థలే నిర్వహ్నిప్రకారతావచ్ఛేదకతాయా మహానసీయవృత్తిత్వాత్ త్వావచ్ఛేదకసాధారణ్యవహ్నిత్వానిష్టావచ్ఛే
౨౨ దకత్వేన వహ్నినిష్ఠమహానసీయత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకకోటౌ ప్రవేశేపి న వహ్నిత్వం స్వావచ్ఛేదకం ఇత్యాదిదూషణస్య సంగ్రహః। ఏవం మహానసీయవహ్నిత్వపర్యాప్తత్వోపేక్ష
లక్షితావచ్ఛేదకతాకప్రకారతాయా వహ్నిత్వానిష్టావచ్ఛేదకతాకప్రకారతాత్వేన వహ్నినిష్ఠమహానసీయత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకకోటౌ ప్రవిష్టతయా మహానసీయ
వహ్నిసాధ్యకే వహ్నిసాధ్యకానుమానస్థలే జ్ఞానసాధారణ్యగ్రహేऽపి వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నసాధ్యకే వహ్నిత్వపర్యాప్తత్వోపలక్షితావచ్ఛేదకతాకప్రకారతాకమహానసీయ
వహ్న్యభావబుద్ధిప్రతిబంధకతానవచ్ఛేదకతయా నమహానసీయవహ్న్యవగాహిజ్ఞానసాధారణ్యసంగ్రహః। అత ఏవ మహానసీయవహ్నిత్వానిష్టావచ్ఛే
దకతాయాః అపి వహ్నిత్వపర్యాప్తత్వమేవ ప్రాక్పర్యాప్తస్వాశ్రయత్వాత్ పర్యాప్తత్వమితి న్యాయేనాద్యతనమితి కథం వహ్నిసాధ్యకే మహానసీయవహ్న్యభావబుద్ధిజ్ఞాన

నయవృత్తిత్వాపాదనమితి చేత్ తత్తద్ధృతావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాకత్వమేవ ప్రకారతాయాం పర్యాప్త్యవచ్ఛేదకతా
కత్వా। న చ వహ్నిసంయోగవన్నిష్ఠత్వాభావ[illegible] ప్రకారతావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకాపత్తిః ద్వివిధవిషయత్వరూపద్విత్వావచ్ఛిన్నత్వవిశేషణావన్నిష్ఠ
తద్భేదరహితవిశిష్టతద్రూపవత్తాదవస్థైవ తత్త్వాన్యధృతావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకధర్మపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకతాకత్వస్య పర్యాప్తివిశేషణత్వేనావచ్ఛే
దిత్యాపాదయేః। [illegible] ద్విత్వావచ్ఛిన్నధృతే తద్ధృతావచ్ఛేదకనిష్ఠనిరవచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాభిన్నావచ్ఛేదకతానిరూపకత్వస్య నిష్ఠావచ్ఛేద
కధర్మే వ్యాపకత్వస్య [illegible] సంబంధేన ధృతావచ్ఛిన్నత్వస్వరూపస్వాప్రకారతాయాం ధృతావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదక
తాకత్వస్య [illegible] ఇతి చేన్న। తస్యాః ప్రకారతాయాః ప్రకారతాయాం తత్త్వే మహానసీయవహ్నిమహానసీయవహ్నిమహానసీయవ
హ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతారూపత్వస్య వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతారూపత్వస్య ప్రకారతాయాం తత్త్వస్య [illegible] వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నధృతే మహానసీయవహ్ని-
[illegible] మహానసీయవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నత్వస్య [illegible] మహానసీయవహ్నిధృతే మహానసీయ॥

త్రైగాః

వహ్నిమాన్నిత్యత్ర సంయోగ్యత్వపక్షతావత్త్వసంపత్తిః సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపకత్వస్య స్వే వహ్నిత్వప్రకారతానిరూపకత్వస్య స్వే వివక్షితత్వాత్ తేన న
యత్ర సంయోగేనాధారతాత్వాదితివాచ్యం। సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతాతావచ్ఛిన్ననిరూపకతాకత్వవిశిష్టస్య యత్ర సాధ్యవత్తాజ్ఞానం యత్ర దేశవిశేషే తత్త్వైవం చ
తద్ధర్మప్రకారతావచ్ఛిన్నవచ్ఛేదకతాకప్రతిబంధకతాయాం న వైశిష్ట్యం ఘటనతివాచ్యం। ఏవం సతి వహ్నిమానయం వహ్నిసాధ్యకే వహ్నిమానయం వహ్నిమాన్
౨౨ సమవాయేన ప్రకారతావాన్ ప్రతి సంయోగేన ప్రసంగ ఇతి। తన్న ప్రకారతావచ్ఛిన్ననిరూపకతాయాః ప్రకారతాత్వస్య పక్షే ప్రసక్తిః ప్రసంగస్య దుర్వారత్
రత్వాత్। అతిరిక్తత్వస్య తదవచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతావిశేషసంభవాత్। యద్ధర్మవత్త్వావచ్ఛిన్నసాధ్యకే వహ్నిత్వాభావ యత్తావచ్ఛిన్న తద్ధర్మావచ్ఛిన్న
ఘటసంయోగస్య పక్షతావత్త్వాదరేయోనసాధ్యవత్త్వస్యాపి వచ్ఛిన్నత్వాదిత్యర్థః। అభయయత్తావచ్ఛిన్నవత్తాజ్ఞానప్రతిబంధకతావచ్ఛిన్నప్రకారప్రకారతే
ధవత్త్వజ్ఞానస్యాపి ప్రతిబంధకతాయాః ప్రకారతానుమతత్వాదితి। తదపి న సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతాభిన్నప్రకారతావచ్ఛిన్నత్వస్యాపి ప్రతి
బంధకతాయాం విశేషణత్వాదితి ఏవం పక్షే సాధ్యతావచ్ఛేదకతావిశిష్టజ్ఞానత్వావ్యాపకత్వనివేశోపేయం లాఘవం న ప్రత్యుత గౌరవమేవ సాధ్యతా

వచ్ఛేదకత్వాపన్నావచ్ఛేదకతాకప్రకారతాభిన్నత్వాన్న వేష్యతే। ఉక్తనిరూపితావచ్ఛేదకత్వవద్భిన్నప్రకారతాభిన్నత్వావగాహ్యతాదృశమహానసీయవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్ర
కారతాయాం అపి వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాత్వేన వహ్నినా వ్యాప్యధూమవత్త్వప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకతయా వహ్నిత్వావగాహిత్వే వహ్నిమహానసీయవహ్నిర్వేతి సంశయస్య సంగ్రహప్రసం
గాత్। సద్వితీయత్వాన్మహానసీయవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాయాం వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాభిన్నత్వాభావేన వహ్నిగోచరత్వే మహానసీయవహ్నిమాన్ వేతి సంశయస్య
ప్రతిబంధకత్వాపత్తేరితి వాచ్యం। నిరుక్తాంశే వచ్ఛేదకతాతిరిక్తధర్మానవచ్ఛిన్నప్రకారతానిష్ఠావచ్ఛేదకతాభిన్నత్వే ప్రతిబంధకతాయాం నిరుక్తావచ్ఛేదక
పర్యాప్త్యవచ్ఛేదకతాప్రకారతాన్య [illegible] తావచ్ఛేదకపర్యాప్త్యధికరణతానిరూపితప్రకారతా ఇదమ్ [illegible] సంశయస్య విశేష [illegible] తావచ్ఛేదకత్వ
వపి వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ వేతి సంశయస్య ప్రసంగః। వ్యాప్యధూమాభావవత్త్వప్రత్యక్షం ప్రతి వహ్నివ్యాప్యవత్త్వజ్ఞానం సిద్ధ-
జ్ఞానాదివిశిష్టం విషయతాసమనియత [illegible] ప్రతిబంధకం తత్ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకతాయాం వహ్నివ్యాప్యధూమత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాయాం అవచ్ఛేదకత్వాపత్తేః।
ఏవం పర్వతే వహ్నిసాధనే ప్రవృత్తో వహ్నిమత్పర్వతవాన్ వేతి సంశయనిష్ఠపక్షతా [illegible] సంశయాయోగ్యత్వాత్ [illegible] వహ్నిమత్పర్వతవానితి జ్ఞాననిష్ఠ-

ప్రతిబంధకతాయాం పర్వతాంశే వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాయా అవచ్ఛేదకత్వమితి। ఏవం వహ్నిమాన్పర్వతో ఘటవాన్నవేతి సంశయస్య పర్వతో వహ్నిసాధనపక్షతాప్ర
ప్రసంగః। వ్యాపకత్వరూపకత్వేఽవచ్ఛిన్నత్వస్య నివేశే త్వనంతకారణసమవధానకాలేన వహ్నివ్యాప్యవత్త్వత్వేన సాధారణసాధ్యవత్త్వనిష్ఠలయత్వావ్యాపకత్వస్యాపత్తి
వ్యాప్యత్వాభావవాన్నవేతి సంశయప్రతిబంధకతాయా వంశతాత్పర్యాభావప్రసంగః పర్వతో వహ్నిమాన్నవేతి నిశ్చయసాధారణసాధ్యవత్త్వనిష్ఠయత్వావ్యాపకత్వస్యాద
౧౪ శేవహ్నిమత్త్వపర్వతవాన్నవా వహ్నిమత్పర్వతో ఘటవాన్నవేతి సంశయప్రతిబంధకతయాఽభావసత్త్వాన్నద్వితీయప్రతీయమాభావప్రసంగః తథాపి పక్షతావచ్ఛేదకా
వచ్ఛిన్నముఖ్యవిశేష్యతానిరూపితసాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతాభిన్నప్రకారతాత్వావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకావచ్ఛేదకతాశ్రయసంశయత్వావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతా
భిన్నప్రకారతానిరూపకజ్ఞానత్వం ప్రతిబంధకతా తన్నిరూపితజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబధ్యతాశ్రయసంశయః ఇతి స్వరూపసంబంధవ్యాప్యవచ్ఛేదక
ప్రకారితయాపి దృష్టిభేదకాత్ తత్ప్రతిబంధకతాయాం జ్ఞానత్వావచ్ఛిన్నత్వం నైకాంత్యప్రయుక్తదోషః నాన్యత్రప్రతిబధ్యతాయాం ప్రయుక్తత్వావచ్ఛేదకత్వమితి।
నచ భిన్నవిషయకానుమితిసామగ్ర్యాః ప్రత్యక్షేచ్ఛాభావదశాయాం విధేయానుభవం ప్రతిబంధకతయా వ్యాపకత్వాభిన్నవిషయకానుభవత్వమేవ తత్ప్రతిబధ్యతావ

ష్యేదకం అనుభవత్వాద స్మృత్యనుభవ్యాన్నత్వమితి వస్తుప్రత్యేవాభావత్వజ్ఞానస్య నిష్ఠ వృత్తి విషయాయాం ప్రతిబంధకతాయాం తన్నిరూపిత ప్రతిబధ్యతాయాం అపి జ్ఞానత్వావచ్ఛిన్న
త్వాపత్తేరితి వాచ్యం। అనుమితిసంశయాదావేకాన్తప్రదీపాయాం సత్యామనుమిత్యుత్పత్తేరేకాన్తాదిప్రాయాయాం తత్రైవ కత్వావచ్ఛిన్నతయా స్వాన్తాదిప్రాపశేష
విశిష్టత్వాన్తాదివిరహాదినానుగతధర్మస్యైవ తత్ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకత్వావిశేషకతయా అనుభవత్వస్యైతత్ప్రతిబధ్యతానవచ్ఛేదకత్వాత్। అత్రేదం సమాధానం। వస్తు
నో ద్భ్వాకేవల నసిద్ధ్యుపన్యమాన్యవతిస్త యుక్తుపక్షతాతత్వే శక్తి వైశేషికస్యవస్త్వభావవిషయకత్వానాం ప్రతివన్యమాన్యవ నసియ్యవన్యమానతినిష్ఠాంశవిశి
ష్టవస్తుమత్వనిష్ఠయస్య ప్రతిబంధకతయా తత్ప్రతిబంధకతాయాం వన్హిత్వపర్యాప్తవచ్ఛేదకతాకప్రకారతాకప్రకారతాయాం అపి నవచ్ఛేదకత్వాదతోఽవ్యాప
కత్వాభావాదవస్థిత్యనపేక్ష యత్జ్ఞానస్వైశిష్ట్యానవగాహిత్యపి ప్రతిబంధకతాయాం నవేదానేతి ప్రత్యక్షసామాన్యనిర్మాణే సంబంధేనప్రమాణ్యజ్ఞానాదివిశి
ష్టోభావస్య ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకస్యానిర్వాదానవైశిష్ట్యానవగాహిత్వప్రతిబంధకత్వప్రసిద్ధిరితి శంక్యా స్వరూపసంబంధావచ్ఛిన్నజ్ఞానవైశిష్ట్యానవచ్ఛేదకత్వాభా
వకత్వస్య తదభావత్వే అపి వర్ణాత్మకజ్ఞానాభావాద్విశేషణమనావిరహాన్నైకవిశిష్టోపస్థితప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకత్వేనావచ్ఛిన్నాద్వితీయాంశవద్వస్తు

దకం తత్రావచ్ఛిన్నం త్వవచ్ఛేదకం సమనియతానాం ధర్మాణామవచ్ఛిన్న ప్రతిబంధకతానాం నానాత్వేద ఇతి మతే టీకాకృత్ప్రకారితావచ్ఛిన్న ప్రతిబంధకతా విశేష్యజ్ఞానే వైశిష్ట్యావచ్ఛి
న్నత్వస్యావిశేషాదయోగ్యత్వోపాధిస్త్వసత్త్వాన తద్వృత్తిత్వాభావాదవచ్ఛిన్నత్వానవేశమంతరేణ విశిష్టాంశత్వేనాంశ ధర్మ్యంశయోరాధారాధేయభావ స్వభావేనాంశ విశిష్టో బాధ్యత్వప్రకార ఇతి నబంజ్ఞా
వైశిష్ట్యానవచ్ఛిన్న ప్రతిబంధకతా సమనియతవృత్తిత్వమేవ జ్ఞానవైశిష్ట్యానవచ్ఛిన్నత్వమితి నానావవచ్ఛేదకయోగ్యమితి నైవ దోషః దోష ఇతి వాచ్యం। తథా సతి పవనే వహ్న్యభావవత్త్వా
దిమద్వృత్తిజలవద్ధ్రదకానవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నాభావజ్ఞానవైశిష్ట్యావచ్ఛిన్న ప్రతిబంధకతాశూన్యవృత్త్యన్యాభావవత్త్వాభావ్యయవృత్తి ప్రతిబంధకతాయాం పూమసత్త్వాపత్తే
౧౫ తాదృశ సద్ధ్యసంశయాం సర్గవృత్తి ప్రసంగః। నవీనకృతజ్ఞానజ్ఞానవైశిష్ట్యావచ్ఛిన్న ప్రతిబంధకతాశూన్యవృత్తిత్వావచ్ఛేదేనైవ దోష ఇతి వాచ్యం ప్రకృతత్వాదృత్వస్య
మైవాయాత్రవృత్త్వేన తదభావాభావపవత్త్వత ప్రకృతపదత్వావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవిశేష్యకనిరూపిత ప్రకృతసాధ్యాభావత్వావచ్ఛిన్న ప్రకారతాకజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్న ప్ర
తిబధ్యతానితజ్ఞానవైశిష్ట్యోపష్టంభ సంబంధావచ్ఛిన్న వచ్ఛేదకతానిరూపక ప్రతిబధ్యతాశూన్యజ్ఞాన వృత్తిత్వవివక్షణేన్న దోష ఇతి వాచ్యం॥
తథాపి పర్వత్వావచ్ఛిన్నవహ్నిమద్వృత్తి వహ్నిమత్పర్వతత్వావచ్ఛేదనవహ్నిమాతాపాదాపర్వతనిష్ఠప్రకృతమాన్న ఇతి సంశయసంగ్రహం ప్రసంగః తత్ప్రతిబంధ

కతాయాం ప్రాగ్వృత్తప్రతిబంధకతాశూన్యవృత్తిత్వాభావాత్। యద్వానుమిత్యంశోక్తవిషయితయా సాధ్యవ్యాప్యహేతుమత్పక్షవద్జ్ఞానస్యైవ విశేషేణానుమితికారణ
తావచ్ఛేదకస్యోక్తవిషయితయాంశే విశిష్టపక్షజ్ఞానవత్త్వేన ప్రతిబంధకత్వం। తత్ర సాధ్యవత్తాజ్ఞానప్రతిబంధకతాయాం సాధ్యవిశిష్టపక్షజ్ఞానావచ్ఛే
దకత్వేన సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతాత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానివేశే సాగ్రహాంశే సంశయాసంగ్రహం ఇతి వ్యాపకత్వాంశావచ్ఛిన్నత్వనివేశః। నచ సాధ్య
విశిష్టపక్షనిష్ఠావచ్ఛేదకతాశ్లైష విషయనిష్ఠావచ్ఛేదకతాం విషయితాత్వేన ప్రకారతాంశాయా అపి సంబంధవిధయావచ్ఛేదకత్వాత్ తత్ర సంగ్రాహ్యసంశయా
సంగ్రహః ఇతి వాచ్యం। పూర్వోక్తసాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతానిష్ఠప్రకారతాత్వావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాకత్వస్య ప్రతిబంధకతావిశేషణాంశే వాచ్యత్వే
న తత్ర సంగ్రాహ్యసంశయాసంగ్రాహ్యతాదవస్థ్యమిత్యత ~~[illegible]~~ అనుగమనాత్ప్రయుక్తేతి। పక్షతావచ్ఛేదకావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవిశిష్టవిశేష్యతానిరూపితా సాధ్య
తావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నప్రకారతానిష్ఠప్రకారతాత్వావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాకప్రతిబధ్యతానిరూపితప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకవిషయత్వం అనుగతం బాధ్య
త్వం విశేష్యతాయాం పక్షవృత్తినిష్ఠావచ్ఛేదకతాయాం ప్రకారతాత్వావచ్ఛిన్నత్వస్య నివేశః। ధూమవాన్ పర్వతో వహ్నిసాధనే దేశో వహ్నిమత్పర్వతవాన్ వా వహ్నిమత్పర్వతో

ఘటవాన్నవేతి। అనంతరోక్తసంశయోఽపి పక్షతాంశే ప్రసంగః। ఉభయాంశే తాదృశపక్షతాఘటకతాదృశబాధత్వేవతాదృశప్రకారతానిష్ఠావచ్ఛేదకతాకప్రతిబంధక-
తాకనిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకమపివిశేషణంచేయం తేన వహ్నిసాధ్యకే సాధ్యతాజ్ఞానప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకవహ్న్యభావవ్యాప్యత్వావచ్ఛిన్నవిషయతావచ్ఛి-
న్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతాశాలి న వహ్న్యభావవాన్ పర్వతో వహ్న్యభావవాంశ్చేతనసమూహాలంబనస్య పక్షతాత్వాపత్తేః సాధ్యవత్తాజ్ఞానప్రతిబం-
౧౬ ధకతావచ్ఛేదకత్వానవేశాత్ ప్రసవహ్నివ్యాప్యసాధ్యకే వహ్నిమాన్నవేతి సంశయస్య పక్షతాత్వాపత్తిరపి। ఉభయనిరుక్తకత్వఘటకసాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతానిష్ఠప్ర-
తిబధ్యతావచ్ఛేదకత్వం। ఉదిష్టరూపసంబంధరూపతదాసంయోగేన వహ్నిసాధ్యకే సాధ్యతావచ్ఛేదకసంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబధ్యతా
నిరూపితప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకవైశిష్ట్యవిశేషణతాసంబంధావచ్ఛిన్నవహ్న్యభావత్వావచ్ఛిన్నవిషయతావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతాకత్వస్య సామానాధికరణ్యేన
వహ్నిసంయోగసంశయోఽపి పక్షతాపత్తిః స్యాత్ తదతిరిక్తవృత్తిత్వరూపమేవ తద్వత్త్వం। న బాధకలపర్వతః సందేహవహ్నిమానిత్యాదౌ వర్తతే। నీలో న వా వహ్నిస్సంధ-
రూపవానితి సంశయతామపి పక్షతాపత్తేః నైవం। సామానాధికరణ్యేన సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛేదేన సాధ్యసాన్యోన్యపక్షతావారకే శుద్ధసంయోగసంబంధావచ్ఛిన్న

ర్థస్య తత్స్వరూపప్రకారతయాఽవచ్ఛేదకతాద్యప్రకారతాఘటితధర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబధ్యతానిరూపితప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకతాద్యప్రకారతాఘటితధర్మావచ్ఛిన్నప్ర
తిబధ్యతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకవ్యాపకత్వవిశిష్టద్వైకవిశేషణతాసంబంధావచ్ఛిన్నవహ్న్యభావత్వావచ్ఛిన్నవిషయితావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతాకత్వస్య సామా-
నాధికరణ్యేనావచ్ఛేదకత్వస్యోపాదానవహ్నిమ్నోఽసంశయాదావసత్త్వేనాసంపృక్తత్వాభావాదితి ఇత్థంభాన్వేల పర్వతేసుందరవహ్నిమానిత్యత్ర నైల్యాభావసాంద-
ర్యాభావవిషయతయా విశిష్టవహ్నివిశిష్టసాధ్యతాజ్ఞానీయప్రకారతావచ్ఛిన్నప్రతిబధ్యతానిరూపితప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకత్వవిధానేననరుక్తసంశయ—
యోః పక్షతాత్వప్రసక్తిః। నిరుక్తసాధ్యతానిరూపితవవచ్ఛిన్నత్వపి స్వరూపసంబంధరూపవైలక్షణ్యం। నమూలాన వృత్తిత్వరూపాంశయోజనాభావాత్తన్నివేశ
అనావశ్యకత్వాదిని వేశావశ్యకతయాఽన్యోరపప్రసంగాచ్చ నద్వైవం సతి నీలవహ్న్యాధికరణత్వేన వహ్నిసాధ్యకపక్షతావచ్ఛేదకత్వవిశిష్టద్వైకవిశేషణతాసంబంధావ
చ్ఛిన్నవహ్న్యభావత్వావచ్ఛిన్నవిషయతాయాం పబాధతావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతాకత్వస్యావచ్ఛేదకావచ్ఛేదేన వహ్న్యభావరూపకోటిద్వితీయ్యావగాహి సంశయస
త్త్వాత్తత్త్వాపక్షతత్వాప్రసక్తిరితి శక్యా। అవచ్ఛేదకావచ్ఛేదేన వహ్నిమత్తాజ్ఞానీయప్రకారతాయాం అపి వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నసాంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నప్రకా

ధర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితాయా లిఙ్గే సాధ్యవత్తానిశ్చయత్వవ్యాపకప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రతిబధ్యతాశ్రయావిషయకత్వాదివ

ప్రతీతేః పక్షధర్మతాజ్ఞానే తత్ర స్వనిష్ఠవిషయతాయాం బాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకత్వవిశేషణాప్రయోజనం వహ్నివ్యాప్యస్యాపి ధూమవహ్నివ్యాప్యవాన్ పక్ష ఇతి సంశయస్య పక్ష

తావచ్ఛేదకత్వాపత్తివారణాయైవ విశేష్యం బాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకవిషయతాయాః స్వనిష్ఠత్వానుపాదానే వహ్నిసాధ్యకపర్వతాంశే వ్యాప్యవదవగాహిత్వాదిత్యాదినేతివ్యాప్తిరహస్యం న్యాయ

౧౨ ధనిశ్చయనివర్త్యత్వేన సాధ్యవత్తానిశ్చయనివర్త్యత్వాభావాత్ పదార్థేయం పాదానే వహ్నివ్యాప్యధూమవహ్నివ్యాప్యవ్యాప్యాలోకవాన్ పర్వతః పర్వతో వహ్నిమానితి సంశయాంతి

వ్యాప్తిః బాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకస్వనిష్ఠవిషయతావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతయా వ్యాప్తేః సతి సాధ్యవత్తానిశ్చయనివర్త్యత్వస్య మత్వేతావదుక్తా

పర్వతో వహ్నిసాధనే వహ్నివ్యాప్యవాన్ పర్వతః పర్వతో వహ్నిసాధ్యవ్యాప్యవహ్నిమానితి సంశయస్య పక్షతాపత్తిః బాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకస్వనిష్ఠవిషయతాప్రతి

తధర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతాయాం సాధ్యవత్తానిశ్చయవ్యాపకప్రతిబంధకతానిరూపితానిరూపితస్వనిరూపకత్వేన నిరుక్తాసం

శయస్య పక్షతాత్వవారణాయాపి వహ్నిమాన్ ధూమాత్ పర్వతో వహ్నిసాధనే వహ్నిః పర్వతవృత్తిర్నవేతి సంశయాసంగ్రహః వహ్నిష్ఠబాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకపర్వతవృత్తిత్వ

విశిష్టవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవిషయతాంశే ఘటితపర్వతవృత్తిత్వవిశిష్టవహ్నిత్వవిషయతావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితపర్వతవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవిషయకత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబధ్యతా ం
ం యాం సాధ్యవత్తానిష్ఠయత్వావ్యాపకసాధ్యవత్తానిష్ఠయతావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితతావచ్ఛిన్నత్వప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకఘటితసనిరూపకప్రతిబంధకతా
ఘటితత్వేదేన సనిరూప్యప్రతిబధ్యతాఘటితావశ్యకతయా నతద్ఘటితతాదృశప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నత్వనివేశప్రయోజనం పర్వతో వహ్నిమాన్ పర్వతవృత్తివహ్ని
తి తద్వివిధానిష్ఠయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకపర్వతవృత్తిత్వఘటవిషయకబుద్ధిత్వస్యైకత్వేన తత్సంగ్రహః॥ ॥ అథాత్రైవ మహానసీయవహ్న్యభావసాధ్యకే
పర్వతో మహానసీయవహ్నిమాన్ వహ్నిమాన్ సాధ్యాభావవత్త్వేతి సంశయసంగ్రహః। మహానసీయవహ్నిమత్తానిష్ఠయత్వాం పక్షాద్ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకస్యానిష్ఠావహ్నిం
సాధ్యాభావత్వావచ్ఛిన్నవిషయతావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతాయాం సాధ్యవత్తానిష్ఠయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకమహానసీయవహ్నిత్వా
వచ్ఛిన్నవిషయతాంశే ఘటితధర్మానవచ్ఛిన్నత్వాదతివ్యాప్తిసాధ్యవత్తానిష్ఠయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకఘటాభావవిషయకజ్ఞానధర్మావచ్ఛిన్నత్వమనివేశ్య సాధ్యవత్తానిష్ఠయప్రతి
బధ్యతావచ్ఛేదకస్యానిష్ఠవిషయతావచ్ఛిన్నత్వస్య సంశయఘటకప్రతిబధ్యతాయాం నివేశనీయత్వేతయాం నియుక్తసంశయనిష్ఠమహానసీయవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవిష

రతాత్వేనావచ్ఛేదకావచ్ఛేదేన వహ్న్యభావవత్త్వజ్ఞానప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకత్వేన తదవచ్ఛిన్నప్రతిబధ్యతాకత్వస్య తాదృశసంశయే అసత్త్వేన నిరుక్తాభావత్వస్య ఘటకప్రతి
బంధకతావ్యాప్యయం శాబ్దత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకత్వం బాధజ్ఞానవైశిష్ట్యేనవచ్ఛిన్నం గ్రాహ్యం। తేన నావచ్ఛేదకధర్మదర్శనమాదాయ దోషః। అత ఏవ నాప్రసిద్ధ్యా వ్యాప్తిత్వ
౧౮ మేవ వా బాధనిరూపితమవచ్ఛిన్నత్వం గ్రాహ్యం। ఘటపక్షకసాధ్యాభావవాన్ సాధ్యవాన్ వా పక్షః ఇత్యాకారకసాధ్యాభావప్రతియోగిత్వాది సకలబాధనిశ్చయసాధారణం నిరుక్తాభావత్వవ్యా
పకప్రతిబంధకతావ్యాప్యప్రసిద్ధిరితి వాచ్యం। సాధ్యవత్త్వప్రతిబధ్యతానిరూపితనిరూపితప్రతిబంధకతావ్యాప్యబాధ్యత్వసాధ్యతానిశ్చయనిష్ఠవ్యవస్థితావచ్ఛేదకవిషయి
తాకత్వస్య ప్రసంగవశితార్థతయా వివక్షణే స్వరూపమాహ ఇతి దిక్। ఇయం తు ఇతి। అత్రేదం బోధ్యం। యత్రాంశే పక్షతావచ్ఛేదకసామానాధికరణ్యేన సాధ్య
కే సమానాధికరణ్యావచ్ఛిన్నసాధ్యాభావవాన్ వేతి సంశయసంగ్రహః। తన్నిష్ఠవత్తానిరూపితసాధ్యాభావవిషయకత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబధ్యతాయాః సాధ్యతాయాః సాధ్య
తావచ్ఛేదకసమానాధికరణ్యావచ్ఛిన్నవిషయతాఘటితధర్మావచ్ఛిన్నత్వేతి। న చ సాధ్యతావచ్ఛేదకతాశ్రయధర్మావచ్ఛిన్నవిషయతాఘటితధర్మావచ్ఛిన్నత్వావివక్షణే
న దోష ఇతి వాచ్యం। తథాపి తత్సమానాధికరణ్యావచ్ఛిన్నసాధ్యాభావవత్తాస్వవృత్తిసంశయాదౌ సాధ్యప్రసిద్ధ్యా వ్యాప్తత్వస్య చ తద్వృత్తిసాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవిషయతా

ఘటత్వాదివిశేషణానిష్ఠత్వేన సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవిషయతా యాంశ స్వవృత్తిత్వవిశిష్టప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నావ్యాప్యత్వమేవ నయుక్తసకలదోషవారణీయవివ
క్షణీయమ్॥ స్వసంశయత్వ ఇష్టం వహ్న్యభావవత్సాధ్యకత్వే వహ్న్యభావాన్నవేతి సంశయస్యాపి సంగ్రహాయ ప్రతిబధ్యతాయాం స్వవృత్తిత్వవిశిష్టత్వనివేశాద్వహ్న్యభావవత్సాధ్యకే
ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకానతిరిక్తస్య సాధారణ్యాపత్తేః। తత్ర సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవిషయతాయాం సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వస్య ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకా
వచ్ఛిన్నముఖ్యవిశేష్యతాభిన్నత్వయోః ప్రతియోగితాసంబంధావచ్ఛిన్నత్వస్య చ నివేశేనాపి వహ్న్యవ్యాప్యధూమకత్వే వహ్నివ్యాప్యో వహ్నిమాన్నవేతి సంశయవారణం భవతి।
సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవిషయతాయాం సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నాధేయతాసంబంధానవచ్ఛిన్నత్వనివేశాత్తత్రైవ వహ్నివ్యాప్యవానితి సంశయవా
రణం। ప్రతియోగితాసంబంధానవచ్ఛిన్నత్వనివేశాత్పునస్తత్రైవ వహ్నివ్యాప్యధూమవత్పర్వతే పర్వతో వహ్నిమాన్నవేతి సంశయగ్రహ ఇత్యయుక్తమితి వదంతి సమ్యగ్గణేతి।
అత్రోచ్యత ఇతి। అత్ర స్వనివిష్టవిషయతాయాం బాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకత్వాసంశయఘటకప్రతిబధ్యతాం సాధ్యతానిశ్చయప్రతిబంధకతానిరూపితాయా
సాధ్యవత్తానిశ్చయప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నత్వయోశ్చాప్రవేశనీయత్వతయా బాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకస్వనివిష్టవిషయతాఘటిత

నవంబరు
స్థితః

యిత్రాంయాం వివక్షితాభావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతన్నిరూపితప్రతిబధ్యతాయాః। పక్షేప్యుపహితనీయచ్ఛిన్నమానత్వాదిసకాలనిష్ఠయసాందాకాంశన్నతాభావచ్ఛిన్నవిషయితాభావచ్ఛి
న్నయాం సాధ్యవత్తానిష్ఠయాయాః ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకవపహితనీయస్యవన్నితాభావచ్ఛిన్నవిషయితాప్రవచ్ఛిన్నాయాః। సత్వేపి నతస్యవత్తాపత్తిః। వపహితనీవన్నితాభావచ్ఛిన్న
విషయితాయాః స్వనిష్ఠత్వవిశేషణేతి। అత్రైవమువవన్నివ్యాప్యనింధూపవహ్నివ్యాప్యధూమవద్వహ్నిమాన్ధూమయరూపేణవహ్నిమానితస్యవన్నివ్యాప్యధూమవాన్ధూమవాన్ తేనవహ్నిమాన్స్వ
౧౯ న్నిసాంసమాన్యధూమవానితిసాంశయస్యపత్తాంతత్వప్రసంగః। స్వనిష్ఠవహ్నివిషయితాయాః వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ధూమవత్తావచ్ఛిన్నవిషయితాత్వేనసాధ్యప్రతిబధ్యతావచ్ఛే
దకతావచ్ఛిన్నప్రకారతాత్వేనవన్నిసాంసమాన్యధూమవత్తాన్నప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకత్వాభ్రమేణ। స్వనిష్ఠవిషయితావృత్తియేంబాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేద
కోంధత్వః। తద్విశిష్టవిషయత్వపర్యాప్తావచ్ఛేదకత్వేనసంశయఘటకప్రతిబంధకతావిరహేంబయాగాఅభ్యాసస్యప్రతిబంధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకవ
న్నివ్యాప్యధూమవత్తావచ్ఛిన్నవిషయితాత్వవిశిష్టపర్యాప్తవచ్ఛేదకతాకత్వస్యాఘటకసంశయాంశ్యవన్నితావచ్ఛిన్నప్రకారతావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతాయాంమపత్తి
స్తతస్యపత్తాంతాపత్తిఃపర్యాప్తేనవైశేనతాస్వవిషయితాస్యరూపప్రత్యయాంయదోషతాం దర్శన్యా। యదప్యేవముపహితనీయస్యవన్నిమాన్స్వన్నిసాంసమా

నార్థ్యభావత్వేనావచ్ఛిన్నత్వేతి సంశయాసంగ్రహః। వహ్నిసామానాధికరణ్యాభావబుద్ధి ప్రతిబంధకతాయాః తాదృశమహానసీయవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవిషయతాత్వావచ్ఛిన్నాధికరణతాత్వేన తథా
పి బాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకత్వం ధర్మ్య ఇత్యనేన బాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకతాశ్రయధర్మవివక్షాయాం మహానసీయవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవిషయతావృత్తి
తాదృశవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవిషయతాత్వావచ్ఛిన్నత్వస్య వహ్న్యభావబుద్ధిప్రతిబంధకతాయాం న క్షతిత్వేన తాదృశసంశయాసంగ్రహశ్చ వాచ్యః। ఉక్తైవం సతి సాధ్యతా
గౌరవము నిర్వర్త్యత్వాదకలఙ్కసంశయత్వఘటకప్రతిబంధకతాయాం సాధ్యవత్తానిశ్చయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నత్వాదివిశేషణవైయర్థ్యాపత్తేః। మహానసీ
యవహ్నిమాన్నవేతి సంశయస్య మహానసీయవహ్న్యభావబుద్ధిప్రతిబంధకతాయాః తాదృశవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవిషయతాత్వరూపధర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతా
కత్వాభావేన వహ్నిసాధ్యకే వక్ష్యమాణాతివ్యాప్తిప్రసక్తేరితి చేన్న। వహ్నివ్యాప్యధూమవతి సాధ్యవదభావబుద్ధిప్రతిబంధకతాయాం వహ్నివ్యాప్యవత్తానిశ్చయరూపబాధప్రతిబధ్యతా
వచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నవిషయతాత్వావచ్ఛిన్నావచ్ఛిన్నత్వేన వహ్నిమాన్నవేతి సంశయస్య పక్షతావత్త్వాపత్తిరయం తద్విశేషణసాధ్యవత్త్వకతాత్
పర్యాప్తసంబంధనియతత్వప్రవేశనతావచ్ఛేదకనిష్ఠావచ్ఛిన్నప్రతిబధ్యతానిరూపితప్రతిబంధకతాత్వవ్యాపకత్వరూపబాధాదిప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకత్వవివక్షాయాం వ

ಹ್ನಿವ್ಯಾಪ್ಯವ್ಯಾಪ್ಯಧೂಮವಾನಿತ್ಯತ್ರ ವಹ್ನಿಮಾನ್ಪರ್ವತ ಇತಿ ಸಾಧ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಕೃತಾಂತತ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿ ವಹ್ನಿಧೂಮವತ್ವವಿಷಯಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾನಿರೂಪಿತಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾಯಾಃ ಸ್ವವಹ್ನಿವ್ಯಾಪ್ಯವತ್ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ
ಪ್ರಕಾರತಾಕವಿಶೇಷದರ್ಶನಾತ್ಮವಹ್ನಿವ್ಯಾಪ್ಯವ್ಯಾಪ್ಯಧೂಮಾಭಾವವತ್ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರಕಾರತಾನಿರೂಪಿತನಿಶ್ಚಯಾನಂತರಂ ಬಾಧನಿಶ್ಚಯತ್ವವ್ಯಾಪಕತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾದಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ। ತಥಾಪಿ ಸತಿ ಪರ್ವತೋ ನ ಹಿಂ
ಯ್ಯವಹ್ನಿಮಾಂಶ್ಚೇತಿ ಪರ್ವತೋ ನ ಹಿಂಯ್ಯವಹ್ನಿಮಾನ್ಪರ್ವತ ಇತಿ ಸಂಶಯಸ್ಯ ಪ್ರಕೃತಾಂತತ್ವಾನುಪಪತ್ತಿಃ। ಪರ್ವತೋ ನ ಹಿಂಯ್ಯವಹ್ನಿತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರಕಾರಕ ಪರ್ವತೋ ನ ಹಿಂಯ್ಯವಹ್ನ್ಯಭಾವಾಭಾವವತ್ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರ
೭೦ ಕಾರಕಜ್ಞಾನತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪ್ರತಿ ವಹ್ನಿಮಾನ್ ಪರ್ವತ ಇತ್ಯಾಕಾರಕ ಬುದ್ಧೇಃ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಯಾ ತನ್ನಿಷ್ಠ ಪರ್ವತೋ ನ ಹಿಂಯ್ಯವಹ್ನ್ಯಭಾವವತ್ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನವಿಷಯತಾ ನಿರೂಪಿತತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಬಂಧ್ಯ
ತಾನಿರೂಪಿತಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾ ಸ್ವ ಸ್ವವಹ್ನಿಮಾನ್ಪರ್ವತ ಇತ್ಯಾಕಾರವತ್ತ್ವಾನಿಶ್ಚಯಾನಂತರಂ ಬಾಧನಿಶ್ಚಯತ್ವವ್ಯಾಪಕತಾನವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾದಿಸನ್ನಿಕರ್ಷ ಬಾಧನಿಶ್ಚಯತ್ವಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನ
ನಿರೂಪಿತಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾ ಘಟಿತಬಾಧಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಸ್ವವ್ಯಾಪಕತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ಬಾಧನಿಶ್ಚಯತ್ವವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾನಿರೂಪಿತಪ್ರತಿಬಂ
ಧಕತಾ ಸ್ವರೂಪಬಾಧಸ್ಯ ಬಾಧಂ ಪ್ರತಿಬಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಸ್ಯ ಸ್ವನಿಷ್ಠವಿಷಯತಾಯಾಂ ವಿವಕ್ಷಣೀಯತಯಾ ವಹ್ನಿವ್ಯಾಪ್ಯವ್ಯಾಪ್ಯಧೂಮವಾನ್ಪರ್ವತ ಇತಿ ವಹ್ನ್ಯಭಾವವಿಷಯ
ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾನಿರೂಪಿತಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾಯಾಃ ಬಾಧನಿಶ್ಚಯತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಸ್ವವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವೋಭಯಸಂಬಂಧೇನ ಬಾಧನಿಶ್ಚಯವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಸ್ಯ ಸತ್ವಾದ್ವಹ್ನಿಮಾನಾತ್ಯಾ

భావాన్నేతి సంశయస్య పక్షతావ్యాపారకత్వే యత్ ద్వైవిధ్యమిన్వ్యవర్ణ్యతే బాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకస్వనిష్ఠవిషయితాఘటితధర్మావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపిత
ప్రతిబధ్యతాయాం సాధ్యవత్తానిర్ణయత్వ ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నత్వనిశ్చయేనాంధ్యవత్తానిర్ణయప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నత్వవివక్షణేన వహ్నివ్యాప్యవాన్
వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్ వహ్న్యభావవ్యాప్యపాషాణవాన్ వహ్న్యభావవ్యాప్యవానిత్యత్ర సంశయస్య పక్షతాపత్తిః నవా తత్రైవ వహ్నివ్యాప్యధూమవాన్నవేతి సంశయస్య పక్షతాపత్తి
పత్తిః ఇతి కేచిత్ తన్న అతఏవ పర్వతో వహ్నిమాన్నవేతి సంశయస్య పక్షతాపత్తిః నవా నిత్యానుమితౌ తాదృశపర్వతో వహ్నిమాన్నవేతి సంశయస్య పక్షతాపత్తిః నచ ప
క్షతావచ్ఛేదకసమానాధికరణ పర్వతత్వావచ్ఛేదేన వహ్నిమత్త్వనిశ్చయతాదృశపర్వతత్వావచ్ఛేదేన వహ్నిసంశయస్య పక్షతాపత్తిః తస్యాపి ప్రస
క్తేః పర్వతత్వేన రూపేణ తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛేదేన సాధ్యవత్తానిర్ణయ నివర్త్యతాపత్తిః తథాపి తత్ర పర్వతత్వావచ్ఛేదేన వహ్
నిమాన్నవేతి సంశయస్య పక్షతావచ్ఛేదకఘటకత్వే పర్వతత్వావచ్ఛేదేన వహ్నిమాన్నవేతి సంశయస్య పక్షతాపత్తిః తస్య పర్వతత్వావచ్ఛేదేన వహ్న్యభావవత్తానిర్ణయ
సాధ్యప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకసమానాధికరణ వహ్నిమత్తావచ్ఛిన్నవిషయితావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతాశాలిత్వాదృశప్రతిబధ్యతాయాం వ్యాప్తిప

ష్టే సాధ్యవత్తానిశ్చయస్య వ్యాపకపక్షపర్వతత్వావచ్ఛిన్నే వహ్నిమదన్యత్వస్య వహ్నిమత్తానిశ్చయస్య వహ్నిమత్త్వప్రతిబంధకతానియామకతయా తద్విశిష్టసాధ్యవత్తానిశ్చయవ్యాపకప్రతి
బంధకతాయాం పర్యాప్తిః పక్షతా వ్యాప్త్యసకప్రకారకప్రమానిష్ఠప్రామాణ్యాభావప్రతియోగిత్వాదిత్యపి వాచ్యం ఇతి వాచ్యం తథా సతి వహ్నిమత్త్వపర్వతత్వోభయాభావవత్ పర్వతో వహ్నిమానిత్యాదావపర్
తో వహ్నిమానిత్యనుమితిపక్షతాసంగ్రహప్రసంగాత్ తత్ర తాదృశసంశయస్యాపి తద్దశాయాం తదభావసత్త్వేన పర్వతో వహ్నిమానిత్యాదావపి తద్విలక్షణతాపత్తేః
౨౧ తథా ప్రతిబంధకాభావవిశిష్టపర్వతత్వావచ్ఛేదేన వహ్నిమత్తావచ్ఛేదకస్య ఘటకత్వే విశిష్టసాధ్యవత్తాసంశయస్యాభావానుపపత్త్యా పర్వతో వహ్నిమానితి
సంశయస్యాపి పక్షతాయోగ్యప్రమాణాభావనిశ్చయపక్షతాభావాత్ వహ్నిమత్త్వపర్వతత్వావచ్ఛిన్నపక్షకస్య విశిష్టపక్షాగ్రహాత్తత్ప్రాప్తేః
ష్యానుమితేరుపపత్తేః వహ్నిమత్త్వపర్వతత్వాభావవత్ పర్వతో వహ్నిమానిత్యాదౌ తాదృశసిషాధయిషావిరహే పర్వతో వహ్నిమానిత్యనుమితిసంశయస్య సంగ్రహః
తథా చ పర్వతో ఘటవిశిష్టవహ్నిమాన్ వా వహ్నిమానితి సంశయయోః పక్షతాపత్తేః వహ్నిఘటవానితి నిశ్చయస్యాపి ఘటవిశిష్టవహ్న్యభావ
వత్తాబుద్ధౌ వహ్నిఘటోభయాభావవత్తాబుద్ధౌ వహ్న్యభావవత్తాబుద్ధిప్రతిబంధకతయా తాదృశప్రతిబంధకతాయా విశిష్టసాధ్యవత్తానిశ్చయత్వవ్యాపక-

త్వాదితి చేన్న। అగత్యా తత్ర సాధ్యవత్తాగ్రహం ప్రతి యద్వ్యాప్యవత్ప్రతిబంధకతా యాదృశసాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతాభిన్నప్రకారతాభిన్నత్వస్యైవ నివేశనీయత్వాదితి। అత్రైవ వహ
పిఠరే తేజోఽభావవత్పూర్వతరకాలీనవహ్నిసంయోగాత్మకాదా పర్వతసత్త్వే పరవహ్న్యభావవాన్ వహ్న్యభావవాన్ వహ్నిమాన్ నాస్త్యభావవాన్ పూర్వత ఇతి సంశయోత్పత్తౌ ప్రకృతే తాదృశవహ్నిసాధ్యకే సాధ్యవత్త
నిష్ఠయా యద్వ్యాప్యవత్ప్రతిబంధకతా యాదృశసాధ్యతావచ్ఛేదకప్రకారకత్వనియతాత్మవ్యాపకత్వవిశేషణే సత్యుక్తదోష ఇతి వాచ్యం। తథా సతి వహ్నిమత్పూర్వతరకాలీనవహ్నిసాధ్యకే
తాదృశవహ్నిమతోఽన్యస్మిన్ సామాన్యాభావవిషయకత్వేన సంశయాత్మక(గ్ర)హం ప్రత్యనాగాదితి చేన్న సాధ్యవత్తానిష్ఠయద్వ్యాప్యవత్ప్రతిబంధకతా యాదృశసాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్ర
కారకసం(గ్ర)హం తద్వ్యాప్యకసాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతావచ్ఛిన్నత్వాభావసంయోగాభావనిపతనే నివేశనీయత్వాదితి దిక్ [illegible] ఉపపత్తౌ అవచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవిశేష్యతా
నిరూపితసాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతాసామాన్యావచ్ఛిన్నప్రకారతాత్వేన వహ్నిసామాన్యప్రతిబంధకతానిరూపితప్రతిబధ్యతాప్రయోజకపత్తౌ అవచ్ఛిన్నత్వం స్వరూ
పసంబంధరూపమేవ వక్తవ్యం అనయా వహ్నిసాధ్యకే మహానసీయవహ్నిత్వావచ్ఛిన్నత్వం స్వరూపసంబంధప్రకారతాసామాన్యస్య వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాత్వేన వహ్నిసామా
న్యాభావవత్తాజ్ఞానప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకత్వాన్మహానసీయవహ్నిమాన్ వహ్నిసామాన్యాభావవానితి సంశయస(గ్ర)హం వహ్నిసాధ్యకే వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాసామాన్య

తర్కతత్వవ్యాప్యవన్నిష్ఠత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాయాం వహ్నిసజాతీయవ్యాప్యాభావవత్తాజ్ఞానప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకతాభావవాన్న వహ్నిసజాతీయవ్యాప్యవన్నిష్ఠామాన్న
వేతి సంశయస్య (గ్రా)హకత్వాపత్తేః। న చ సామాన్యపదస్య వ్యాపకత్వఘటకతయా ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకతాయాం ప్రకారతాత్వవ్యాపకత్వనివేశాపేక్షయా తాదృశప్రకారతావ్యాప
కత్వరూపసామాన్యనివృత్తిమేవ ప్రతిబంధకతాయాం నివేశయితుముచితమితి వాచ్యం। సామాన్యనివృత్తిత్వనివేశే సంశయాదిసాధారణ్యనిరుక్తయుక్తత్వవిశేషానివేశనేఽప్యాపత్త్యా। అత్ర
౨౧ తు సామాన్యాకారకజ్ఞానేఽపి విషయతావచ్ఛేదకత్వప్రమాణికతయా తద్వివేచనే లాఘవాత్। నను వహ్నిమద్వహ్నిసజాతీయవన్నిష్ఠవాన్ వహ్నిసజాతీయవన్నిష్ఠవాన్ వహ్నిమాన్ పర్వత ఇతి జ్ఞా
నస్యావచ్ఛేదకధర్మప్రకారకనవిశేష్యతాకవహ్నిసజాతీయవ్యాప్యాభావవత్తాజ్ఞానప్రతిబంధకతాయాః సమానాకారకజ్ఞానీయవిషయతావచ్ఛేదకాభావప్రయోజకతావచ్ఛిన్నవిశేష్యతానిరూ
పితవన్నిష్ఠత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితవ్యాప్యవహ్నిసజాతీయవన్నిష్ఠాభావతాబుద్ధిప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకత్వముపపాదితమితి వహ్నిసాధ్యకవహ్నిసజాతీయవన్నిష్ఠామాన్వేతిసం
శయస్య ప్రతిబంధకత్వం దురావారమితి చేన్న। వహ్నిసజాతీయవ్యాప్యాభావవద్వృత్తిత్వవిశిష్టపర్వతపక్షకవహ్నిసజాతీయవహ్నిసజాతీయవన్నిష్ఠామాన్వేతిసంశయపక్షతాతదుపపత్తిద్వా
రా తాదృశప్రమాయాః విశిష్టపర్వతత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాకవిశేష్యతానిరూపితవన్నిష్ఠత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాకత్వేన సామాన్యాకారేణ పర్వతో వహ్నిమానితి యథావి

షయంతాయతాః అప్రామాణ్యజ్ఞానానాస్కందితజ్ఞానత్వాభ్యాం వేనప్రతిబంధకతానవచ్ఛేదకతయా తాదృశప్రకారతాశాలినావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతాయా ఏవాప్రసిద్ధ్యాపి

తాదృశాప్రామాణ్యజ్ఞానాభావాదినివేశే న్యూనవృత్తిత్వనివేశే సమనియతాభావాపత్త్యాపి ధర్మితావచ్ఛేదకాన్యధర్మానవచ్ఛిన్నత్వస్యావివక్షితతయా తాదృశవ్యాపకతానవచ్ఛేదకధర్మపర్వతత్వా

వచ్ఛిన్నపక్షతాకాల ఏవ వహ్నిసాధ్యకే ఏతాదృశసంయోగవహ్నిమాన్నవేతి సంశయస్యాపక్షతాత్వాపత్తేః పర్వతేతి ధూమాదిత్యాదిప్రాకాశ్యహేతుప్రసిద్ధ్యాపత్తేః వహ్నిమాన్ పర్వతో వహ్నిమాన్

న వేతి సంశయస్యాపి తత్ర ప్రత్యక్షాత్మకతయా సాధ్యతావచ్ఛేదకసంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నవహ్నిమత్తాత్వాదిత్యాదివహ్నిమత్త్వాభావసాధకానవచ్ఛేదకపర్వతత్వావచ్ఛిన్నపక్షతాసిద్ధ

త్వేనసాధ్యకత్వాత్ ఏతాదృశసంయోగవహ్నిమాన్నవేతి సంశయస్యాపి సాధ్యవత్తాయాః న్యూనవృత్తిత్వానివేశ ఇత్యత్రాపి జ్ఞానే వైశిష్ట్యానవచ్ఛిన్నత్వస్యప్రతిబంధకతాయాం మవశ్యం నివే

శనీయతయా పక్షతాప్రయోజకత్వరూపాయా మనపేక్షాణామితి న చ తత్ర ప్రయోజకత్వరూపవాదయో యపక్షతావచ్ఛేదకాన్యధర్మావచ్ఛిన్నత్వస్య ప్రతిబంధకతాప్రయోజకత్వేన అధికా

పగాభిజ్ఞానత్వాదాయుదాహరణీయ సాధ్యతావచ్ఛేదకాన్యధర్మానవచ్ఛిన్నత్వస్య వివక్షితతాయాః ప్రకారతాయాం బావశ్యాని వేశ్యనివేశ్యతయా స్వరూప

సంబంధావచ్ఛేదకత్వ మతేన లాఘవాన్నస్వరూపాది తాభ్యాం మహానసీయవహ్నిమత్త్వాదిరపి పర్వతో వహ్నిమానిత్యాదౌ పక్షతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నసాధ్యతానిశ్చయ

వ్యాప్యాపకప్రతిబంధకతాయాః స్వపరత్వాం వమపారనస్యైవ్యవస్థమానస్యైవేతి సంశయవారణాయ సాధ్యతావచ్ఛేదకాన్యధర్మావచ్ఛిన్నమపి ప్రతిప్రతిబంధకతాయాం -
స్వానస్వాత్తిత్వవాదివచతోనివేశనీయ్యా। పక్షతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవిశేష్యతానిరూపితసాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతాసామాన్యావచ్ఛిన్నత్వనివేశేతు పూర్వోక్తస్య
రైవపరార్వనస్యైవ్యవస్థమాస్యైవేతిసంశయస్యపక్షతావ్యాపత్తిరత్రాపి నప్రతిబంధకతాయాం నివేశ్యత ఇతి సామ్యాత్। అత్రమూల్యోక్తాన్నాం స్పందితనిర్ణయత్వే
౨౨ చీనామప్రవేశనలాఘవానపాయాదితిస్వరూపసంబంధరూపావచ్ఛేదకతావాది నిరస్తా। ప్రాచాంబతే అన్యాన్యానవృత్తిత్వాదినా॥ ॥ ॥